

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az Általatos Katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden csütörtökön és szombaton este.
Hely: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZ. YULA KÖNYVNYOMDÁJA (Jókai-utca 4. sz.)

Husvét.

(T.) Archimedes a syrakuzai természettudós szolt: „Adjatok nekem egy szilárd pontot a földön kívül és én kiemelem sarkaiból a földtekét.“ E merész szavakra elámult a világ és várta a pillanatot, melyben a nagy férfi terve testet ölt. Hiába várta. A föld tovább futott pályáján, a természettudomány sarkalatos elvénél bukott el. Ha nem sikerült a fizikai világban — gondolták — sikerülni fog az erkölcsi világban; a filozófiai rendszer lesz hivatva arra, hogy megtalálja azt a bizonyos pontot, melynél fogva megingathatja a maradiaszkodó világot.

Egymásután lépnek föl a bölcsészek; fórumokon, gazdagok és szegények között, taps és gúny között, hirdették a világot újra teremtő eszméket. Plato, Aristoteles, Sokrates systemáiból azonban hiányzik a pont, mit Archimedes keresett. A filozófia csődöt mondott a világ újalakításában. Miért is erlőködött az ember, hogy újra teremtse a világot? Hisz tudhatta, hogy gyenge hozzá. . . tudhatta, hogy mindenható erő kívántatik; egy Isten kell Archimedes tervének — Isten, ki uralkodik a mindenség fölött, hogy az eszmét diadalra juttassa, s az elporhadt világot, ezt a

rossz levegőjű földgömböt szent és igaz eszméivel fölűditse, mintegy helyéből ki-mozdítsa.

Sokáig várt a világ reá. De eljött végre és a világot hódító eszme bámulatra, csodálatra ragadta az emberiséget. Szívének hódolatával állunk meg az archimedesi pontnál nem a földön kívül, hanem itt közöttünk, egy hegynek a magaslatán: a Kálvária hegyén a világ megingott a keresztnek, egy szegényfának látásán. E kereszt az oly régóta keresett archimedesi pont. Erről a keresztről változtatta meg a világot Jézus Krisztus. Meghalt rajta, eltemetett, de harmadnapra föltámadt sziklakoporsójából, hogy isteni művére föltegye a koronát. A világ megmozdult, a földön élő emberiség négy ezredév mozdulatlanágából kiemelkedve ott hullámszik most a kereszt körül, lelkében, eszméiben ujjaszületve.

A mai nap hajnala látta fényes föltámadását. Alleluja, alleluja! Föltámadt Krisztus e napon! Tizenkilencz százada már e nagy eseménynek, de emléke nem halványodott el az emberek emlékezetében, de a futó századok jártában mindinkább megerősödik s vi-szszal, örömmel tölti el a szívet.

Husvétnak szent eszméje, légy nekünk a jelen nyomorúságban fényes re-

ménycsillag! Az igazság Jézus föltámadásával kitért a sirtból, pedig mily nehéz követ hengerítették reá — le is pecsételték, sőt őriztették. Hiába minden! Az igazságon nem fog emberi erőszak, elnyomhatja, kizozhatja, keresztre feszítheti, de annál nagyobb dicsőséggel ki-sírbából. Az igazságnak szenvedés volt az élete, meglurczoltatás, szegényfa az osztályrésze, de végre dicsőséges föltámadás a koronája.

Az igazság harcza a hamissággal, mely immár kétezredéve tart, csak folytatása Jézus életének. Mig megdül minden rendszer, mely nem Istentől veszi eredetét, addig az üldöztetések, a kinhalál válogatott nemei után ragyogva kél ki sírjából a katolicizmus. Hiába tör ellene a pogány bölcelet, az áldudomány, a vita végén kénytelen a babért átnyujtani a katolicizmusnak. Tudomány és erőszak. E két fegyverrel akarták kiirtani Krisztus eszméjét s ez a két fegyver járja ma is. Erőszaknak, üldözésnek enged ma is, mert nem szorul emberi védelemre; Isten keze védi, azé az Istené, ki átadta magát a poroszloknak; Gamalielnek igaza lett: ami isteni, azt ember meg nem döntheti.

Hányszor látták vonaglni halálhar-czában a katolicizmust, hányszor ké-szültek már a nagy temetésre . . hiába! Föltámad újra és újra, mert rajta neu-csak gyarló emberi erő, de a pokol ka-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZAJA.

Keresztény szellem a szép-irodalomban.

— Írta: Bilkey Ferencz. —

Csodálkozni fogsz, nyájas olvasó, ezen a czímen. Ki beszélhet ma keresztény szellemről, pláne a szépirodalomban, ma, mikor elkeresztény-telenedés orgiáit üli, a mikor gúny és mosoly fogadja azt, a ki az evangélium tanait a nyilvános életben követelni, vagy csak szobahozni is akarja, a mikor még a gyengédnek nevezhető lelkek is úgy tartják, hogy illik közönyösnek lenni minden iránt, a mi keresztény, történelmi az akár a politika, akár az irodalom keretében. A papoktól nem veszik rossz néven, hiszen papok, s így quasi kötelességük is keresztény szellemben beszélni, vagy írni, de világi embert hitetlen mosoly, vagy közöny fogad a keresztény szellem írói munkáinak sorában.

Mind ez nem akadályoz engem abban, hogy bátran álljam előlbi állításhoz és ismételjem, hogy a jégkéreg, mely a fölvilágosultság nevében megfagyasztotta az elméket és szíveket, olvadozni kezd, a tavasz melengető napsugarait kezdjük érezni, a tél után újra visszatér az örök keresztény szellem tavasza.

Magyarországról még nem szabad sokat mondani. Pedig talán itt is vannak már jelek, melyek az új korszakról beszélnek. De ezek az

erők még gyengék, erős istápolásra várnak, még csak most fejlődnek, biztatnak s ha megérjük, nagyobb hatású is fogjuk látni. Egy-két példát a külföldről veszek, a kiknek keresztény irányban való föllépése és hatása minden kétséget kizárólag beigazolja, hogy a durva realizmus és naturalizmus, mely egy ideig lenyűgözte az elméket s szinte divattá vált, kezdi magát lejárni s a nagy közönség hovatöbb beléjára, hogy izlésében lesüllyed, elkorcsosodott s vissza kell térnie a régi ösvényre, az örök kereszténység behomósodott útjára.

Ki ne emlékezne a nagy francia esztetikusnak, a világhírű Revue de deux Mondes szerkesztőjének, Brunetiére Ferdinándnak pár év előtti föllépésére, a ki bátran kimondotta, hogy az ugynevezett fölvilágosodás, a tudomány csődöt mondott. Igért boldogságot, a szíveknek békét és nyugalmat, s másfélszázadon keresztül nem tett az elmékben és szívekben egyebet, csak rombolt ész és terv nélkül s most, mikor az emberiség elrablott jogait és boldogságát követeli, taucaatlanul romokra mutat, a melyeken újat, maradádot építeni nem tud, nem képes. Ki ne emlékezne arra a felzudulásra, mely Brunetiére szavai után keletkezett? Mint a megbolygatott méhkas egyik a másik után rohant ellene s a nagy vitaközlés csak még inkább beigazolta, hogy Brunetiérenek feltétlenül igaza van.

Két évvel ezelőtt jelent meg Coppée Ferencnek, a francziák jelenkori legnagyobb költőjének egy kis munkája: *La bonne Souffrance* (Jóságos szenvedés). Az agg költő ugyanis su-

lyos betegségbe esett s a betegség gyöttrődései, álmatlan éjszakai egy új világba vezettek őt, az igazi keresztény szellem megismerésére. Coppée neve nem ismeretlen előttünk sem. A nyolczvanas években osztatlan lelkesedéssel üdvözöltük őt körünkben, mint a francia nemzet legnagyobb íróját. Hazája büszke volt rá s azok a babérok nem hervadtak el akkor sem, mikor az agg költő fátyolt borított multjára. Beismerte tévedéseit s munkájában a Krisztusi szellem diadalát hirdette. Stylusa ebben a művében is a régi, ragyogó stylus, de eszméi újak, illetőleg, mintha régi egyházatyák szép mondasait olvasnók. — Jellegűl az Irás e szavait vette: *Infirmis haec non est ad mortem, sed pro gloria Dei.* (Ezen betegség nem válik halálra, hanem Isten dicsőségére), Ján. XI. „Szenvedni, szeretni tudni — mondja másutt — ez az a becses titok melyet betegségem alatt az evangéliumban felfedeztem.“ „Életünknek legszebb pillanata az, melyben imádkozunk, melyben Isten elé járulunk.“ Nem pillanatnyi felhevülés, hanem a tökéletes átalakulás gyöngyei ezek. Részben fölálodta érte népszerűségét, hiszen a gonyolódás, kiesinylés, áradatként indult meg ellene. Mind ez azonban nem akadályozta meg más oldalról azt sem, hogy százezrek csodálkozással vegyes lelkesedéssel hallgatták szavait, mert műve csak pár hónap alatt is 50-nél több kiadást ért.

Ott van *Paul Verlaine* a nagy író, ki azelőtt szymbolista volt, később hívő katolikus lett és *Sagette* című művében a jelenkori keresztény költészet utólrhetetlen szépségű alkotását

Mai lapunk a husvétii melléklettel 10 oldal.

pui sem vesznek erőt. Az a faruzeusi nép, mely nem bírja meg az igazság szavát, erőszakot használ ellene; nem riad vissza semmiféle eszköztől, hogy elnémítsa azt a hangot, mely szüntelenül fölébe árkol az igazságot. Itt — Mária országában már eljutottunk a Kálváriáig; meghurcoltunk már a katolicizmust Heródesek és Kaifások előtt, a keresztrefeszítés hőharmukája van csak hátra. A vád mindig ugyanaz: ne keress, hogy mi bűne van, az ő vére mi rajtunk és a mi fiainkon; neki meg kell halni, mert mi akarjuk. Nincs még egy emberiebb érzelmű Pilátus sem, ki megkérdezné: mi az igazság? Miért is? hisz éppen ezt nem akarják hallani.

Az öröm e nagy napján jusson emlékeztünkben, hogy Krisztus élete a miénk is. Ő szenvedett, — nekünk is szenvednünk kell; ő föltámadt, mi is föltámadunk. Nincs mélység, mely eltudja temetni ezt az igazságot, nincs emberi erő, mely elég súlyos követ tudna sirjára tenni. Amint a földbe elvetett mag csak a nap-sugár érintésére vár, hogy kitörhessen a föld göröngyei közül, úgy várjuk mi is, ha bármennyire eltemetnek is bennünket — az isteni erőt, mely életre kelt bennünket.

Sürgös felhívás.

Az 1824. évi október 4-én kormányhatóságilag jóváhagyott alapszabályok értelmében a bécs-városi takarékpénztárral szövetkezett, s 1825. évtől fogva életbelépett bécsi „Allgemeine Versorgungs-Anstalt“, vagyis: „Alltámas Biztosító-Társaság“ a „Budapesti Közlöny“ f. é. márczius 31-én kelt 74-dik számában közzétett hirdetmény szerint f. é. május 2-án Bécsben tartja ez évi közgyűlést, melyen igen fontos, életbevágó és a tagok léteérdekét nagyon közelről érintő ügyek kerülnek tárgyalás alá.

Arról van ugyanis szó, hogy a jelzett biztosító-társaságnak ez ideig több mint 35 millió forintra felszaporodott tőkéje az I-ső osztályba (I. Classe) sorozott tagok közt felosztassék, il-

nyújtotta. *Huysmann* szintén az újabb időben lett hívó katolikussá.

Tolstói Leo gróf nevét ki ne ismerné? Világhíre tett szert. Nem hazájában gyűlte köréje azok, akik művészetének csodálói lettek, s a kik nevét világszerte ismeretessé tették, hanem Párisban. Nagyon természetes, hogy nem mint vallásos, hívő lélek jutott első baberaihoz. Akkor még ő teljesen hitetlen volt. Maga írja: Már korán elvesztettem hitemet és egy ideig úgy élttem, mint az egész világ szokott élni, hiúságok között. . . . Jött azután a spinx, mely folyton követett s mind kegyetlenebbül fenyegetett: Fejts meg, vagy szétmarcangollak! Az emberi tudomány semmit sem magyarázott meg. Örökös kérdéseimre, az egyetlennre, mely fontos volt előttem, t. i. hogy miért élek? azzal felelt, hogy olyan dolgokról beszélt, a melyekre nem vagyok kíváncsi. . . . Nem szocialista, vagy forradalmár lettem, a hogy elferdítve értelmezik a nihilizmust, hanem hiányzott belőlem minden hit. Tolstói is, mint *Coppee*, lemondott a dicsőségről, az irói hírnévről, mely addig őket körülövezte és követik áldozatok árán jobb meggyőződésüket, a mely ha sovány asztalt juttat is, de meghozza a boldogító a nyugalmat, a szív békéjét, a lélek harmóniáját. Mindkettő előre meg is mondtotta, hogy mellőztetés és gúny lesz osztályrészük, azok részéről, kik előbb magasztalásaikkal halmozták el.

Egy-két példát hoztam fel csupán, de vannak hozzájuk hasonlók más nemzetek irodalmában is. A keresztény renaissance fuvallata mindinkább erősödik.

letve az eddig alig 10—20 ffrt közt váltakozó évi járadék összege (Rente) tetemesen emeltessék.

Ezt a célt tűzték ki a Pogszonyban és Reichenbergen székelő, a tagok érdekét előmozdító reform-egyesületek.

Szükséges tehát, hogy e reform-törekvéseket minden egyes tag töle telhetőleg szavazatával támogassák.

Mint hogy pedig minden évi járadék-bárca tulajdonosa — legyen az férfi avagy nő, — szavazattal bír, életkérdést képez reánk nézve, hogy e fontos ügyben mindannyian sorakozzunk, s e törekvést szavazatainkkal diadalra juttatni iparkodjunk.

Köztudomású tény pedig, hogy a jelzett biztosító-társaság különösen a 40-es években ügynökei és fiók-intézei útján lázas tevékenységet fejtett ki tagok gyűjtésével Magyarországon.

S mint hogy biztos tudomásom van arról, hogy ez egyesületnek Fejérmegye és e város területén még számos tagja és részvényese van, elkerülhetetlenül szükséges, hogy saját érdekünkben válltve sorakozzunk és a fentjelzett reform-egyesület törekvését minden tőlünk telhető módon támogassuk és érvényre juttatni igyekezzünk.

Ez okból sürgősen hívom fel a már többször érintett bécsi „Allgemeine Versorgungs-Anstalt“-nak e megye és város területén levő összes férfi- és nőtagjait egyaránt, hogy a valamennyiünk érdekében és a helyzetünk javítása, illetve évi járadékunk emelése tárgyában kifejtendő tevékenység és teendőink megbeszélése és foganatba vétele végett t. *Kreizler Zsigmond* ur helybeli divatárus üzletében (Szekesfejérvár, palotai-kapu, saját ház) az évi járadék-bárca és szelvények (Rente- vagy Interims-Scheine und Coupons) bemutatása mellett legkésőbb f. hó 19-ig saját jól fel-fogott érdeklükben okvetlenül jelentkezni sziveskedjenek.

Szekesfejérvártól, 1900. évi április 13-án.

Mocnik Károly.

UJDONSÁGOK.

Resurrexit!

Föltámadásra zúgnak a harangok, hirdetvén, hogy az Emberfia diadalt vett a halálon. Kiszüvödött, mint ember, a gyalázat fáján, a világ bűneiért, de harmadnapon föl pattant szikla-

Nálunk? Mi van nálunk? Az igazsággal jönnék ellenkezésbe, ha tagadni akarnánk, hogy mi is érezzük a mult bűneit, tévedéseit, a súlyedést, melybe jutottunk. De nálunk ma még csak forrongásról beszélhetünk az irodalmi téren. Van egy csomó új lapunk, vannak könyveink, röpirataink, a melyekben új, egészséges irány hajnala dereng, vannak világi írónk, a kik lelkesedéssel egynemélyik önzetlenül hirdeti a kereszténység szemlét. De még mindez kevés. Van erőnk, de még szervezetlen. Hatalmas, nagy akcióra a tulerővel szemben, mely akkora idő alatt a fejünkre nőtt, még nem vagyunk képesek. Szármánypróbatások még ezek jobbára. Hol vagyunk mi még attól, a mit Párisban az asszumpcionisták műveltek, hogy mint egy óriási gép egész Franciaországot katolikus közvéleményét mozgatták és irányították. Elárasztották közleményeikkel a francia népet, annyira, hogy az istennélküli francia kormány jónak látta őket az országból kiűzni, a mivel — nagyon természetes — a megindult akciózt nemesak hogy meg nem szüntette, hanem új és nagyobb rokonzenet, vagy mondjuk, fanatikus pártolást biztosított számára.

Mi ma még jórészt csak a Szt.-István társulatra támaszkodunk. Tőle várjuk a föllendítést s ki tagadná, hogy a Szt.-István-Társulat csak az utolsó években is igen sokat tett a katolikus restauráció érdekében. De — hogyan is fejezzem ki magamat — nekünk nincs napunk, van holnánk vannak csillagaink, kik, vagy melyek a sötétben felénk világítanak, de egy ragyogó,

sirja és dicsősegesen föltámadott. Este volt, midőn sirba zárták, kietlen sötétséggel teljes éj borult a Kálvária fölé és a kelő nap fénye esillogott Jeruzsálem fehér kupoláin, mikor a sir látogatására jövének a szent asszonyok.

Egy angyal állt ottan, fehérebb a Líbanon havánál s minden zenénél szebb a hangja:

— A kit kerestek, nincs itt. Föltámadott!

Ünnepre vált a Golgota gyásza és a tövis-korona megdicsőített. Élet fakadt a Messiás sebéből: az üdvösség örök élete a bűnben foganatott emberiségnek.

Örüljétek és vigadozzatok ti nyomorultak és szomorodott szívűek, kik törtetek és szenvedtetek Ő vele, mert im, részt vettek a Krisztus diadalában. Sebeitekre balsamot áraszt a megdicsőített Evangelium, mert az Ő igéje beteljesedett.

Boldogok a kik sirnak, mert ők megvigasztaltatnak.

Üjjongjon és ünnepeljen a világ, melyet új életre hívott a tavaszi napban lobogó örök, isteni szeretet. Vettezze le gyászát s öltösn ünnepi palástot a megváltott emberiség, miként ünnepel ma minden, mely Tőle vett életet. Mert a diadalnak eme napján megreszket a gyönyörtől a korai virág s az apró madarak a feltámadás himnuszát zengik a fakadó erdőben.

Alleluja!

Lapunk legközelebbi száma a husvétii ünnepek miatt jövő szerdán jelenik meg.

— Husvétii isteni tisztelet a székesegyházban.

Husvét vasárnapján délelőtt 9 órakor dr. *Steiner Fülöp* megyés püspök mondja az ünnepélyes szentmisét a székesegyházban, teljes segédlettel. Ez alkalommal a kóruson dr. *Kneifel Ferenc* kar-nagy vezetése alatt *Zsaskovszky Ede* nagy B-úr miséje fog előadani, melynek magánrészeit *Rostagni Flógl* Karolin, *Vogel* Alejos és dr. *Kwiffel* Ferenc éneklék. Betétek lesznek: *Gradualára* Haller M.: „Terra Tremuit“ vegyes kara, — *Offertoriumra* *Volkman R.* „Osanna Domino Deo“, szoprán szóló, vegyes ének és zenekísérettel. A magánrészt *Rostagni Fl.* Karolin éneklé.

mindenfelé melegeit, mindenkit új életkedvvel elárasztó mozgató erő nélkül szűkölködünk, erre kell még várnunk, ez hozza meg nekünk a hosszú tél után a tavaszt, a mely után minden föl-szendül, a nyarat, mely bőséges aratást ígér.

Nem akarom magam jellemezni a mi szép irodalmi állapotunk sivárságát avatottabb tollra bízom. Palágyi Menyhért, a jönevű kritikus, a ki mellelesleg mondva nem is keresztény, a minap Bánffy lapjában, a Magyar Szóban oly hurokat pengtetett, melyből bátran következtethetjük, hogy a művelt közönség, a mely izléssel bír, undorodik már azoktól a léhaságoztól, melyekbe léptenyomon botlanunk kell. Bródy Sándornak, a hirhedt tárcza és elbeszélésírónak, a naturalista irány nálunk legkiválóbb alakjának munkájáról, a Fehér könyvről mond bírálatot Palágyi, a mikor ezeket mondja: „Nem követem Bródy Sándort a nemi perverzítások terére és megvallom, hogy elfojtott, mélységes undorral írom le Bródy szavait — . . . mert ez a kor olyan, hogy valamit nyalni kell“ — vívódva magammal, hogyan nyuljak a Fehér Könyvhöz úgy, hogy annak fehér mélye hozzám ne tapadjon. Először életemben éreztem súlyos helyzetét a kritikusnak, a ki elszántan száll szembe korának fepeketlen széptani és erkölcsi eltévelyedéseivel. Es csak annak tudata képesített e sorok megírására, hogy voltaképen nem egyes személylyel foglalkozom én itt, hanem egy kórság ellen szállok sikra, mely irodalmunkat, sőt egész művelődésünket életpályánkban támadja meg és a melynek legtipikusabb megszemélyesítője éppen Bródy Sándor. En tudom,

— **József főherceg és családja** nemcsak a husvétii ünnepeket, de még a május hó első heteit is a Villa-Giuseppében fogja tölteni. **József Agost főherceg** a husvétii ünnepek után Voloscsából visszatér állomáshelyére. A Villa-Giuseppében van tudvalevőleg elhelyezve a beteg **Libits Adolf** jószágkormányzó is, kinek egészségi állapota csak lassan javul. Még mindig ágyban fekszik s **Cayzerszky dr.** udvari orvos állandóan mellette van.

— **A Vörösmarty-matiné.** A husvét hétfői matiné végleges másorat most adta ki a rendezőség. A már közölt műsorban annyiban történt változás, hogy **Róna Béla** helyett **Farkas Emőd** a „Szabadságharczi események“ és a „Katona történetek“ jó nevű írója jön; **Boross Endre** helyett pedig, ki a magyar színház megváltozott műsora miatt nem jöhet, **Gara Józsefné** a székesfejeváriak volt kedvelt színésznője fog szavalni. A végleges műsor a következő:

A székesfejevári „**Tócsári olvasókör**“ által a **budapesti írók közreműködésével** Vörösmarty Mihály szülőháza emléktáblájának költségeire 1900 év április 16-án d. e. 11 órakor rendezendő **matiné** műsora:

- I. **Elnöki megnyitó,** tartja: **Kenessy Gyula.**
- II. **Közlönyek,** („Szeretlek“, „Féltés“, „Silbak“) írta és felolvassa: **Zempléni Arpád.**
- III. **Vörösmarty Mihályról,** írta és felolvassa: **Farkas Emőd.**
- IV. **Versék,** (Mari esete“, „A rozsmaring“ írta és felolvassa: **Szentessy Gyula.**
- V. **A modern magyar költészet,** írta és felolvassa: **Chalupka Rezső.**
- VI. **Két történet,** („Öregember felesége“, Talán Péter“) írta és felolvassa: **Gara József.**
- VII. **„Szép Ilonka“,** Vörösmartytól, „**Fellebbezés**“ Szaboleska Mihálytól, szávalja: **Garáné Rully Józsa** urnő.
- VIII. **Kavicsok** (humoros emlékek), írta és felolvassa: **dr. Sziklay János ur.**

Délután 2 órakor társas lakoma a kör helyiségében.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Székesfejevár szab. kir. város törvényhatósága f. hó 19-én délelőtt 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart, mely alka-

lommal a főszórási miatt megváltoztatandó rendes közgyűlés napját fogják megállapítani.

— **Nagysütörtöki lábműsás.** A nagysütörtöki hagyományos lábműsást a megyei püspök az idén 12 klerikuson végezte, a következő 12 szegény agg pedig pénzüdmányban részesült: **Kósa András 80 éves,** **Gazdag József 78 éves,** **Málics András 79 éves,** **Harza Máttyás 83 éves,** **Virág József 71 éves,** **Pölöskei Péter 67 éves,** **Kovács István 79 éves,** **Nyakas István 85 éves,** **Horváth József 82 éves,** **Simon Mihály 60 éves,** **Pisovits József 65 éves.** Szatados **János 82 éves.**

— **Az Armuth-féle borhamisítás ügyében** ma érkezett meg a belügyminiszter leirata, melyben az első, illetve II-od fokú ítéletet idokainál helybenhagyja, csupán az egy hónapi fogházat szállítja le 150 forinttal megváltható 15 napi elzárásra. E szerint **Armuth Lajos** volt borkereskedő 1) mesterséges bor forgalomba hozatala által elkövetett kihágás miatt 150 frt pénzbüntetésre, 2) mesterséges bor gyártása által elkövetett kihágás miatt 150 forinttal megváltható 15 napi elzárásra és 200 forint pénzbüntetésre, továbbá a borvizsgálati és eljárási költségek megtérítésére, a mesterségesnek talált, de időközben elarusított 6573 liter bor szakértőleg megállapított értéke fejében literenkint 20 krajczárjával számítva, 1314 frt 60 kr. s a boritaladó megfizetésére ítéltetett. Az ítéletnek hírlapi közlése mellőztetik. A 2) alatt minősített vétség miatt a főkapitány által kiszabott egy hónapi elzárást azért változtja meg a miniszter, mert: „tekintettel arra, hogy csak 6573 liter, tehát nem nagy mennyiségű borról van szó; továbbá tekintettel arra, hogy Armuth a borüzlettel már fölhagyott“ a miniszter írgalmas szíve tulszigorának találta a „kapitány“ ítéletét. A lefoglalt Armuth-borok azonban írgalmatlanul kiöntetni rendeltettek. Ilyen ítélet mellett nem is kell valami nagy elszántás ahhoz, hogy valaki a szép hasznót hajtó hamis bor pancsolásra adja a fejét. Mit az a pár száz forint, mikor ezeket gyűrhet zsebre a vízből, mire megcsipni sikerül! Az itt való ellenőrzés mellett pedig az ilyen balesettől nem igen kell tartani.

tén zsidó képviselőnek szavait, a melyeket minap a belügyminiszterhez intézett a színházak kérdésénél: „... terjessze ki az állam figyelmét azokra a jelenségekre, melyek az erkölcstelenség mételetét oltják az ifjuságba és a polgárságba. Színházak és látványos helyek sorra adnak elő erkölcstelen darabokat s a sajtó utján egymásután jelennek meg olyan művek, olyan czikkék, melyek az erkölcstelenséget könnyen megrendíthetik.

„A németek a lex-Heintze-vel igyekeznek védekezni ez ellen az irányzat ellen. Ha ez a javaslat tul ló is a ezélon, mégis azt mutatja, hogy a nagy német birodalom törvényhozásának az összes jelenségek sem kerülnek el figyelmét. Nálunk ezzel nem törődnek...“

Ime így beszélnek már minálunk is a jobb érzésű kritikások és honatyák.

Tehát nem kell gondolnunk, hogy azt a sok alávalóságot, undokságot, a melyekkel az újságokat és könyveket egyesek megtömik, a nagy közönség szemtelenül, hidegen fogadja. O nálunk is meg van már a reactio. Forrong már maga a nagy közönség, elveti magától az utálatost és tisztább után eseng. Másutt már sokkal előbbre vannak; mi, mint mindenben, ebben is évekkal késünk meg.

De ki tagadhatná, hogy joggal reméljük a tavaszt, hogy a szépirodalomban is lesz számlunkra föltámadás, ha a zsidók és a kereszténység ellenségei pénzzel tömök is a keresztény szépirodalom sírját örző harcosokat?

— **Grünhut Lípót** életette. Lapunk keddi számában megírtuk, hogy e hó 2-án **Körmen**di **Sándor keresztiesi** lakost a falu nagykörtségében valaki úgy föllökte, hogy a szerencsétlen vasárnap reggelre agryázkódás következtében meghalt. Mint értesülünk, a tehetséges lökdösőt **Grünhut** Lípót keresztiesi lakos személyében a csendőrség már kinyomozta. Az erős kazár a föntemlített napon ittas állapotban tért be **Schreindorfer Pál** vendéglőjébe, hol **Körmen**di csöndesen borozgatótt. **Grünhut**nak módfölött kötekedő kedve volt s minden ok nélkül szidalmazni kezdte **Körmen**dit, mire amaz hasonlóan felelt. Egyéb sem kellett az önézetes kazárnak. Torkon ragadta a nálánál sokkal véznább embert s kétszer egymásután földhöz taszította, úgy, hogy az másodsor már nem is tudott fölkelni a maga erejéből. **Grünhut** azután eltávozott, de rövid idő mulva ismét visszatért. Ekkor már nagyon fölbőszült azon, hogy a neki nem tetsző alakot még mindig ott találta.

— **No te megint mindig itt vagy?** — rivalt reá s azzal megint föltaszította a gyámoltalant, ki most már nem is emelkedett föl többé. Hatodnapra meghalt. agryázkódás következtében, mint azt dr. **Vizteleki Frigyes** járásorvos a boncolás alkalmával konstátálta. A vitéz **Grünhut**, ki tettét beismerte, tudomásunk szerint még mindig szabadon jár, de hihetőleg mihamar bekiséri a kir. ügyészeghez.

— **A polgári iskolák reformja.** Hosszas vadjudás után, úgy tetszik, a megvalulás stádiumába lép a polgári iskolák reformálása. Ez az iskola volt ugyanis az, amely sehogy sem tudott átmenni a nemzet vérebe, nem kellett az se testének, se lelkének. Temérdek anket, rengeteg szakvélemény jobbról, balról adta, osztotta a jó tanácsokat. Végre a jelek szerint lesz valami a dobogóból. A hét osztályú polgáriiskola a megvalósulás stádiumába kezd lépni. Egyedül a közös hadügyminiszter támasztott nehézségeket az önkéntesi jog megadás körül. E nehézségeket azonban már sikerült eloszlatni. Az új tervezet szerint a polgári iskola négy alsó és három felsőbb osztályból fog állani. — A felsőbb polgári iskolai tanárok kiképzése magasabb tanultságot fog magával hozni. A polgári iskolák valamelyik osztályából és viszont a különbözeti vizsgák letetésével a középiskolák megfelelő osztályába be lehet lépni. A polgári iskolák hetedik osztályának bizonyítványa képesíteni fog a föbb postai, a számvevőségi és ellenőri állásokra minden hivatalnál, állami városi pénztárnaknál, pénztárnoki, könyvvezetői állásokra stb. Ezen bizonyítvánnyal a gazdasági és kereskedelmi akadémiára is lehet menni, jogosít az államszámviteli szakvizsgára, a vasúti távirtdai és postatiszti tanfolyamra, a telekkönyvvezetői vizsgálatra. A tanterv a megfelelő változásokon fog keresztül menni.

— **Vörös ujjonczás.** Javában folyt a sorozás e hó 10-én délelőtt a **badajki** községházán. A sor alá kerülő legények érthető elbusulásukban a kelleténél valamivel többet öntöttek föl a garatra és a sorozó terem ajtajában csoportosulva az ősszhang teljes mellőzésével fújták a vizsgázató nótát:

„Nem a világ az a három esztendő...“

A rend föntartására odaállított csendőrök, **Csepi József** őrmester és **Encz György** csendőr szétoszlásra szólították fel a lármázó legényeket, mire azok rövid megfontolás után szétoszlottak. Csak **Rédli József** maradt ott, kinek úgy látszott, éppenséggel nem imponáltak a csend sörnyos őrök. Annnyira nem félt tőlük, hogy nem átal-

*) Melegen ajánlom a fentebbi sorokat a „Székesfejevári Hírlap“ kritikusanak szives figyelmébe.

lotta nyakon ütni a fiatalabbikat, a két csillagost, azután pedig keményen megragadta az örmester szuronyát, ki társa veszedelmét látva, az igazga legény mellének szegezte a csillogó nyársat. Encz György erre kénytelen volt szintén fegyverhez nyulni s szuronyával hatalmas döfést mért Rédlí József czombjába, mire az vértől boritva összerogyott. A sulyosan, bár nem veszedelmesen sebesült legényt ezután, mint egyelőre „untauglich“-ot, hazaszállították, azonkívül hatósági közeg ellen elkövetett erőszak miatt föl is jelentették a moóri járásbírósnál.

— **Az anyakönyvvezetők pótdíja.** A belügy-miniszter, tekintettel arra a körülményre, hogy az állami anyakönyvvezetőknek munkaköre szaporodik, rendeletet küldött a vármegyei törvényhatóságokhoz, hogy úgy a rendes, mint a helyettes anyakönyvvezetőket évenként 40 kor-pótdíjban részesítse.

— **Uj megyei térképek.** Eddig nagyon tökéletlen megyei közigazgatási térképek voltak, úgy, hogy azok hivatalos használatra nem feleltek meg. Most a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg elhatározta, hogy 66—67 cm. alaku lapokon 55—56 cm. keretben a megyék kiterjedéséhez képest olyan térképet — valóságos térkép-lexikonokat — szerkesztet, a melyeken a nagy-, illetve kisközségek, mezővárosok, rendezett tanácsú és szab. kir. városok jellege, az ott székelő hivatalok és hatóságok különböző nagyságu írásjelek, illetőleg könnyen megérthető írásjelek által, továbbá a községi, járási és megyei határvonalak a térképészetben elfogadott ugynevezett közegyezési jelekkel és azonkívül a művelési ágak különböző színezéssel jelöltetnének meg. Továbbá százalékokban a művelési ágak, a megyék, járasok és városok lakosságának száma táblázatosan, a nevezetesebb pontok helyismeret és kellő tájékozás czéljából tengerszín feletti magasságai méretekben, azonkívül a fontosabb helyek lerajzolva, a csata-és történelmi nevezetességű helyek évszámokkal, a vasuti állomások, kikötők, emlékoszlopok, kereszték, hegygerinczek, csucok, völgyek, mo-csarak, puszták, csárdák, temetők, romok és jelentékenyebb épületek megfelelően jelezve lennének feltüntetve. A belügyminiszter most rendezetileg fölhívta az összes törvényhatóságokat, hogy a térképek szerkesztéséhez szükséges adatokat mielőbb terjesszék föl hozzá és egyuttal arról is tudósítsák, hogy hány példány térképre van szükségük.

— **Rejtélyes öngyilkosság.** A forgó-utczai gyerekeket eddig azzal szokták csúfolni más, szerencsésebb tájékról való pajtásaik, hogy: ne beszélj, még öngyilkostok sinces! Ez a kínos bosszantás immár véget ér, mert a Forgó-utczának is, mint a többinek, meg van a maga szentációja. Sőt a forgó-utczai eset érdekességét nagyban növeli a regényes titokszerűség is, a mi elvégre szintén nem megvetendő körülmény. E hó 12-én Grünberger Mór *kiskeresztesi* (Somogy-megye) lókereskedő négy lovat hozott a győri vásárról s azokat, hogy a fölösleges szállítási költséget megtakarítsa, a Forgó-utca 12. számú házában helyezte el, hova kocsisát is bekvártélyozta. A kocsinak itt kellett volna bevárnia a legközelebbi fejfűvári vásárt, mikorra gazdája is ideszándékozott. — Az alig 20 évesnek látszó legény, kinek a házbeliék még a nevét sem tudták, tegnap reggel magatartta a lovait, azután visszament az istállóba. Később valaki reggelit akart bevinni neki, de az ajtó nagy meglepetésére zárva találta. Többen odasiettek s rövid tanakodás után betörték az ajtót, mire megdöbbentő látvány tárult eléjük. A somogyi legény két összefont kötőféken lógott le az istálló padlásáról, de oly magasan, hogy alig tudták leszedni a kötélről. Az élesztsési kísérlet azonban hiábavaló volt, mert a kocsis már kiszenvedett. Nem

közönséges hidegvérrel kellett bírnia, hogy a kötőféket szeg híján a padlásfeljárót elzáró deszkákon megerősíttesse, s nagy vesződségbe kerülhetett, míg a magasan lógó kötelet nyakába illeszthette. Így is félíg fölcuszott a fejfűről s közvetlen az álla alát föjtotta belé a lélekzetet. A hullát a kórház halottas kamrájába vitték, de eltemetni még nem lehetett, mert a rendőrség tepnap délelőtt kelt táviratára még most sem érkezett válasz a kaposvári szolgabíróstól. Így ezideig még az öngyilkos nevét sem sikerült megtudni.

— **Adomány.** *Bokrossy Miklós* káptalani gazdatiszt és nővérei szép csillárt ajándékoztak a füleli plebánia templomnak.

— **Táncztanfolyam.** *Marosi bácsi*, a hasonlithatlan öreg, de nem vén táncmester e hó 23-án nyitja meg a tavaszi táncztanfolyamot Szt. István-utca 11. sz. alatt levő saját házában.

— **Órák:** a tanuló ifjúságnak d. u. 5—7-ig, felnőtteknek este 8—10-ig.

— **A kadétok fizetésfelelőse.** A hadügyi vezetőség a katonatisztek fizetésének fölemelése után azzal a tervvel foglalkozik, hogy a tiszteltyetesek sorsán is javitson. Tudavezőleg a tiszteltyettesek a legénységhez tartoznak és napi harminczöt krajczár szoldot kapnak. A különböző pótlékokkal fizetésük nem több havi harmincz forintnál, a mi ugyan nem nagyon sok, de tekintve, hogy a kadétskólából tizenmolez-tizenkilencz éves korukban kikérülő fiatalberek még ezzel a járandósággal is előnyben vannak hasonló képzettséggel bíró és hasonló korú polgári állású fiatalberekkel szemben, valami különösebb panaszra nem szolgálhat alapul. A hadügyminiszterium azonban, hogy helyzetükön javitson, elhatározta, hogy a kadétoakat beosztja a tizenkettedik rangosztályba, ennek a rangosztálynak megfelelő fizetéssel. Vagyis a jövőben a szárazföldön szolgáló kadéto sem tartoznának a legénységhez, hanem mint a haditengerészterünknel már régóta megvan, a tizenkettedik rangosztályba sorolt havidíjasok lennének. A tizenkettedik rangosztályba sorozott tengerész hadapródok fizetése pedig ez idő szerint 840 forint évente az első fokozatban és 720 forint a másodikban. Vagyis az elsőosztály tengerészhadapródok havi 70 forint, a másodosztály tengerészhadapródok 60 forintot kapnak. Mítután pedig a szárazföldön két osztályba sorolt hadapródok nincsenek, mivel ezek már másfél év múlva hadnagyokká lépnek elő — a tengerészterület átlag négy évig tart, míg sorhajózáslósokká lesznek — valószínű, hogy a tiszteltyettesek fizetése megfelelő majd a másodosztály tengerészhadapródok fizetésének: vagyis körülbelül havi 60 forint lesz.

— **A csendőrségi szolgálat, mint életpálya.** Az ország partikularis érdekektől különben is szerte darabot társadalmának van egy osztálya, a melyet a legszomorubb közös érdek, az örökös eredménytelen állaskeresés valóságos külön kasztá tömörít. Intelligens, tanult emberek ezrei évenként át kilincselnek napról-napra sorba a különböző hivatalok, irodák, gyárak ajtaján, foglalkozást kérve, hogy mindannyiszor csüggedten térjenek vissza hajlékukba. S ez a hajlék hónapról-hónapra, később hetről-hétre szegényebb lesz s a proletár mindjártban kizüllik abból a társaságból, a hova iskolai képzettsége kvalifikálta, de a honnan hivatalnokik karunk tulntengése kiszorította. Pedig ezek a szerencsétlen pályára tért emberek nagyon könnyen és az állam érdekének nagy hasznára korrigálhatnák meg a balsorsukat. Számukra, a műveltség bizonyos középértékével, de nem speciális magasabb képzettséggel bíró férfiak számára nagyon tisztas pálya nyílik a csendőrség szolgálatában. Felveznek itt minden férfit, a ki magyar honos, feddhetetlen erkölcsű és magaviseletű, 20—40 éves, nőtlen, vagy gyermektelen özevgy, a hadi szolgálatra alkalmas, magyarul tud s lehetőleg még egy nyelven tud írni, olvasni, számolni. A csendőri napiszoldja a legalsó fokoz két korona és 6 fillér, de ez idővel emelkedik. Azonkívül tisztességes lakást, bőven elég ruhapénzt kap s közös konyhán napi negyven krajczárért jó polgári kosztot kapnak. — Minden okosan gazdálkodó csendőri évenként félre tud tenni egy-kétszáz koronát, némelyik többet is. Szolgálatuk katonás, de egészséges.

Fődclog a feltétlen megbízhatóság, korrekt magaviselet. Akkor aztán jól megy a csendőrnök a dolga, erkölcsi elismerést és nagyobb pénzbeli jutalmakat is kap. Örsvezetői rangban pedig már meg is nősilhet. Nyugdíj fejében számottevő végkielégítést kap. E pálya tehát sokkal különb, mint a harmincz forintos díjnokság, a mi után oly tolongva szalad a predestinált proletárok hada.

— **Pornografia.** Egy rakás irodalmi szemetet foglalt le e héten a rendőrség. A szennyes papiros *Eisler Adolf nádor-utczai* „nyomdájából” került ki s egy idevaló hazaló terjesztette, részben személyesen, részben pedig újságrikkancsok által. Egy zárdába készülő leányhoz intézett oktatás volt ez, mely ha páratlan sorait olvasták, a legocsmányabb zudítást tartalmazta. A rendőrség az elkopzott papirokat a feljelentés kapcsán áttette a kir. ügyészséghez. Reméljük, hogy az aljasságokat terjesztő kazárok példás büntetésben fognak részesülni.

— **A magyar ipar diadala.** Mint budapesti levelezőnk értesít *Gutmann J.* és társa Budapesten, kerepesi ut 16. szám alatt levő nagy és előkelő férfi divat és felhőnemű áruház az összes szakmabeli iparosok és munkások érdekében egy nagyszabású külön osztályt nyitott, melyben az utóbbi időben világhírűvé vált „Lassale” és „Columbia” néven ismert két munkás öltönyöket készített. Ezen különféle színű valódi indigó festésű, czérna szövésű, kiváló csinnal kidolgozott munkás öltöny egy fess zubbonyból és nadrágból áll, melynek tartósságaért a czég 2 éven át készséget szavatol. Tekintve, hogy ezen számos arany eremmel kitüntetett munkás öltöny készítésére — szabadalmi jogánál fogva — egyedül és kizárólagosan a fent nevezett előkelő czég jogosított s az öltönyök ott a legjutányosabb ár mellett beszerezhetők, mialta a munkás körökben máris igen közkedveltek, s ezért a fenti czég a hazai iparos és munkások érdekeit önzetlenül szolgálja. Ugyanezért ezen czéget a magunk részéről méltónak tartjuk arra, hogy reá az érdeket gyárosok és munkások figyelmét ezennel felhívjuk, önként értetődvén, hogy nevezett czég egy levelező-lapomi megkeresésre mintakkal és árjegyzékkel haladéknélkül fog szolgálni.

Nyílt-tér.

Közönetnyilvánítás.

Felejthetetlen drága férjem. — édes jó atyánk elhunyna alkalmából, százan és százan, kiket hozzánk rokonság vagy barátság fűz és a megboldogulthoz a szeretet és tisztelet köteleke csatolt, kerestek föl bennünket szóval és írásban, mely részvétüknek őszinte kifejezésével. — A velünk együtt érzett fájdalomnak ebből a szivrelható megnyilatkozásából, vigasztalást és erőt igyekezünk meríteni, mélységes gyászunk, pótolhatatlan veszteségünk elviseléséhez. — Aldja meg az Isten mindazokat, kik jó lelki sugallatától ösztönözve bánatunkat enyhíteni törekedtek. Aldja meg az Isten mindazokat, kik részt vettek a mi fájdalomunkban és fogadják szívesen megszomorodott szívűlök fakadó halás köszönetünket.

Sz. Fejfűvár, 1900. április 14.

Özv. Langraf Gáborné és családjá.

Felölös szerkesztő: Chay Antal.

Vasuti menetrend.

Ervényes 1899. október 1-től.

Budapest ind.	Székesfejérvár ér.	N. Kanizsa ind.	Székesfejérvár ér.	Budapest ind.	Székesfejérvár ér.
Szem. v. 6.50 reg.	9.01 d. e.	9.26 d. e.	1.40 d. u.	Gyors v. 8.00 reg.	9.16 d. e.
Szem. v. 1.30 d. u.	3.35 d. u.	3.45 d. u.	8.05 este.	Szem. v. 4.25 d. u.	6.22 este.
Gyors v. 8.00 este.	9.17 este.	9.22 este.	12.07 éjjel	Szem. v. 9.25 este.	11.33 este.
Nagy-Kanizsa Székesfejérvár Budapest					
Szem. v. 12.15 éjjel	4.16 reg.	4.24 reg.	6.23 reg.	Gyors v. 5.47 reg.	8.27 reg.
Szem. v.		7.05 reg.	8.58 reg.	Szem. v.	9.30 d. e.
Szem. v.	2.00 d. u.	2.03 d. u.	2.35 d. u.	4.42 d. u.	Szem. v. 2.00 d. u.
Gyors v.	5.03 este	7.48 este	7.58 este	8.20 este	
Székesfejérvár Veszprém Veszprém Sz.-Fejérvár					
Sz. v. 9.31 d. e.	10.45 d. e.	V. v. 5.23 reg.	6.49 reg.	V. v. 1.00 d. u.	2.33 d. u.
V. v. 9.27 este	11.00 éjjel	Sz. v. 4.52 d. u.	6.03 este.		
Székesfejérvár Adony-Szabolcs Paks					
V. v. 8.40 reg.	9.54 reg.	2.33 d. u.		V. v. 3.50 d. u.	5.17 d. u.
Paks Adony-Szabolcs Sz.-Fejérvár					
V. v. 2.00 éjjel	6.23 reg.	7.40 reg.		V. v. 1.29 d. u.	6.06 este
Székesfejérvár Bicske					
V. v. 9.30 reg.		12.31 d. u.		V. v. 2.10 d. u.	
Bicske Sz.-Fejérvár					
V. v. 5.35 reg.		8.10 reg.		V. v. 6.30 este	
Székesfejérvár Sárbogárd					
V. v. 9.22 reg.		10.56 d. e.		V. v. 2.50 d. u.	
Sárbogárd Sz.-Fejérvár					
V. v. 6.10 reg.		7.55 reg.		V. v. 12.15 délben	

Hirdetmény.

Segesváry Dezső gyógyszerüzletében felhalmozva levő üzleti berendezés

u. m. egy nagy állvány, kiszolgáló asztal, íróasztal, consol tükörrel, az üzlet felosztása miatt eladó.

Felkérem tehát mindazokat, kik ezen tárgyakat megvenni óhajtják, hogy az iránt ajánlataikat lezárva, legkésőbb f. hó 25-ig hozzám beküldeni sziveskedjenek.

A berendezés (beszerzési ára 3000 korona) csak két évig volt használatban.

Székesfehérvárott, 1900. évi ápril hó 14-én.

Dr. Vértessy Géza, tömeggondnok.

Equitable

Egyesült Államokbeli Életbiztosító-Társaság. Alapított 1859-ben.

Kivonat az 1899 évi jelentésből:

Vagyon az 1899. év végén	kor. 1.400.956.430
Felcsesleg	305.587.385
Összbevétel az 1899. évben	269.391.000
Kötvénybirtokosoknak kifizetett az 1899. évben	120.537.705
Uj üzlet az 1899. évben	1.016.509.160
Biztosítási állag az 1899. év végén	5.272.082.110
Kötvénybirtokosoknak az intézet fennállása óta kifizetett	1.615.953.650

Ajánlatokat úgy az élet-, mint a járadék-biztosítás minden formájára a legolcsóbb díjtételek s legkedvezőbb feltételek mellett elfogad a magyarországi igazgatóság Budapest, VI., Váci-körút 35.

Tekintélyes képviselők az ország minden részében alkalmaztatnak.

FENYŐHÁZA

(Liptó-megye.)

Állami nyaralótelep, éghajlati gyógyhely, vizgyógyintézet.

A Tatra-hegység fenyvesei közt védett helyen, üdítő, pormentes völgyben fekszik Fenyőháza, a Nagy-Tatra gyöngye.

Idény: május 1-től október végeig. A szállodák egész éven nyitva állanak.

Szállás: (4 szálloda és 20 nyaralóban 210 modern és kényelmes szobával.) — **Árak:** július-augusztusban naponként 1 firtól 2 firt 50 krig. Elő- és utóidényben 25%-kal olcsóbb. Minden épület hegyi forrás-vízvezetékkel van ellátva.

Élelmezés: étlap, vagy meg egyezés szerint. Egész penzió lakással július és augusztust kivéve személyenként napi 2 firt.

Szórakozásra: kiterjedt 80 klm. kocsiút, séta és erdei utak, gyógyterem, kávéház, 2 lawn tennis, díszes tekepálya stb. szolgálnak.

Fürdők: vizgyógyintézet, meleg fürdők, úszoda.

— Vasut, posta, távírda helyben. —

Megkeresésekre szívesen válaszol

Jahn Nándor, hérlő.

A

„FEJÉRMEGYEI NAPLÓ“ KIADÓHIVATALA DEBRECZENYI GYULA könyvnyomdájában

Székesfejérvár, Iskola-utca 4. szám.

Mindennemű nyomtatványok gyors és pontos elkészítése jutányos áron.

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 120. (saját házában)

Arany-érmekkel kitüntetve.

Műf. on. és kir. osztrák-magyar királyi ágaz.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-hánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyaninté gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek másban rögzíthetők, száraz állapotban poralakkban és 40 különböző mintában kilónként 16 krtól fölfelé szállíthatnak és a mi a festék színintaságát illeti, azonos az olajfestékekkel.

Mintakártya, ugyaninté utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, Váci-körút 32. szám.

Ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzcséplő készleteit, „Millenium“ legújabb szerkezetű: fűkaszázó-, marokrakó- és kévekötő aratógépeit, melyek főelőnyei: préselt acéllemez-árvány, téglayacél-alkatrészek, jó és könnyen hozzáférhető, elpusztíthatatlan szerkezet, továbbá: a szab. osztrák-magyar államvasutársaság resicza mezőgazdasági gépgyárában készült 3, 3½ és 4 löerejű gőzcséplő-készleteit. Sack-rendszerű, aczelöntésű ekefővel ellátott ekéit, „Boni“-féle kéttengelyű eketalyigait, jürgányos cséplő-készleteit, szecsakavógóit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

FIGYELMEZTÉS! Ezennel közhírré tesszük, hogy az összes ügynökeinktől, legyenek azok akár helyi ügynökök, akár utazó ügynökök, az eddig birt. meghatalmazásokat f. évi január hó 31-ével megvontuk és azokat ezennel hatálytalanoknak nyilváníttuk. Nevünkben és megbízásunkból tehát csakis azok járhatnak el, a kik 1900. február hó 1-e után kelt és általunk aláírt megbízással bírnak és csupán oly jogkörrel, a melyre ezen írásbeli megbízás kiterjed. Nehogy a közönség tévútra vezetessék és nehogy nevünkkel visszaélésnek történhessenek, felkérjük mindazokat, kik velünk üzleti összeköttetésbe lépni óhajtanak, hogy mindenkitől, a ki nevünkben eljár, írásbeli meghatalmazásának felmutatását kerjük s abba betekintést tenni sziveskedjenek.

A MAGY. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYENKSÉGE.

!!! NEM HULL A HAJ, NINCS TÖBBÉ KOPASZ EMBER!!!

Szenzációt kelt a gyógyfűkivonatam, melyet évek hosszú során át tanulmányoztam, hogy miképp lehessen meggátolni a megkopaszodást.

EXIKÁTOR

Felfedeztem és százszoros pénzzel fizetek, ha kétszeri használat után rögtön meg nem szűnik a hajhullás, korpaképződés és mindennemű fejbőrbetegség.

1 üveg ára 2 kor. 40 fillér.

Kapható gyógyszerárakban és mindennemű illat- és piperecik-kereskedésben.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerár, Király-utca 12. sz.

Erdélyi főraktár és vezérképviselés: GÓTH GYULA, illat- és piperecik nagykereskedőnél, Gyulafehérvár-Fötér.

Vidéki megrendeléseket utánvétellel azonnal eszközöl:

Egyedüli készítő és széjeltküldési raktára: DOBÉ NÁNDOR ur, női és színházi fodrász Budapest, Nefelejts-utca 27. sz.

THIERRY A. mell- és gyomor-balzsamát

(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált)

Csak ezzel a törvényes, bej. védőjeggyel valódi.

LONDON, Chief Office S. W. 48 Bishop Road.

Főraktárak: Burmann, Angol India, Agen, Zágráb.

Amsterdam, H. Sanders, Rokin 8.

Banik, Szt. János gyógyszár, W. Kratz, Belgia.

Nikola A. Dolni, gyógyszár Mihály, főjelenhez, Közönl. raktár, Szerbia részére.

Berlin, C. Bologna, Braxelles, Pharmacie Ch. Delacroix & Co. Budapest, Török J.

Dr. Eszger L. és J. Cairo, Cöln a. Rh., Noris.

Debrecen, Eich, Luxemburg, Schmidt P., gyógyszer.

az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható zöld, a törvény-széknel bejegyzett „apáca“-védőjeggyel van ellátva. Fölülmulhatatlan szer minden mell-, tüdő-, máj-, gyomorbetegség ellen stb. külsőleg is kitűnően hat és sebet gyógyít.

Egy próbaüveg bérmentesen 1 korona 40 fillér. Széjeltküldés csak előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifoliakenőcse

(csodakenőcseknek nevezik)

utólérhetetlen szívó erejű és gyógyíthatatós. Operációkat a legtöbb esetben fölöslegessé teszi. E kenőcsrel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott csontszut, újabbán pedig egy 22 éves rákserző bajt gyógyított meg. Antiszeptikus és gyógyíthatatós mindenféle seb gyógyulásánál.

Próbafélgoly bérmentesen 1 kor. 80 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg.

Óvakodjanak utánzatoktól és kerüljék az értéktelen, ugynevezett házi kenőcsöket s más efféleket.

Cím: A. Thierry, gyógyszerár és gyár a Védőangyalhoz, Pragera, Pragerhof felé, a Déli vasút mentén.

Prospektus ingyen és bérmentve

E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat használatra készen a házában tartani. Az összes művelt államokban bejegyzett védőjegyeimnek utánzatát a törvény üldözi.

Isaszeg, Dordogne, Koppenhága, fabrikon farma. Mianó, A. Bortoloni. Malmo, Serige, Apot. Lejonet. Nantes. Pharmacie G. Prudet, Nápoly, Palermo. Paris. Pharmacie française, 1 & 3 Place de la République, Pharmacie Daprey, 11. Rue des francs Bourgeois.

Praga. Héma, Corso, A gonzia del Policinico.

Roubaix, Pharmacie F. Geratit.

Sarajewo. Szeged. Temesvár.

Triest, Velence. Vienne. Zúrich.

57474

Csak ezzel a törvényes, bejegyzett védőjeggyel valódi.

57474

57474

57474

57474

57474

57474

Idegen: Mit jelenten ez a kép? Géplakatos: Ezek az emberek kipróbálják a Gutmann J. és Társa cég által gyártott híres „Columbia“ és „Lassale“ nevű kék munkás öltönyöket, melyért a cég kezeskedik, háromszor hatan nem képesek széjjel tépni.

Idegen: Csodaszerrű! Micsoda más tulajdonsága van még ezen ruháknak?

Géplakatos: Ezen öltönyök tartósság és ár tekintetében minden más gyártmányt jóval felülmúlnak, miért is két ízben arany érmmel lettek kitüntetve; valódi indigo kék festésű czérna szövésből duplán varrva készülnek, és szabadalm. vasgombokkal vannak ellátva, melyek soha nem szakadnak le.

Idegen: Ugy képzelem, hogy sokan vannak, akik e kitűnő gyártmányt utánózzák.

Géplakatos: Ezt jól ettalálta, de a ki családúni nem akar, az nézze meg okvetlenül vajjon rajta van-e a gombon a Gutmann J. és Társa cég neve; ha nincs rajta, akkor biztos lehet benne, hogy utánzott.

Idegen: Ezen cég csak kék munkás öltönyöket készít?

Géplakatos: Óh nem! Ott a legjobb férfi ingek, fehéreneműk és kalapok hallatlan olcsón kaphatók.

Idegen: És mi ezen cégnek pontos czime?

Géplakatos: E jeles cég czime:

GUTMANN J. és TÁRSA

BUDAPEST,

VII. kerület, Kéropesi-út 16. szám.

Minták és árjegyzékek kívánatra küldetnek.

HIRDETÉSEK

felvételnek

lapunk kiadóhivatalában,

Debreczeni Gyula könyvnyomdájában

Székesfehérvár, Iskola-utca 4. szám.

Nyomatott Debreczeni Gyula könyvnyomdájában Székesfehérvárott, Iskola-u. 4. sz.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ HUSVÉTI MELLÉKLETE

1900. április 14-én.

FÖLTÁMADÁSRA.

*Ha pedig Krisztus föl nem támadt,
akkor hiábavaló a mi prédikálásunk,
hiábavaló a ti hitek is.
(Sz. Pál levele a korintusiakhoz 15, 14.)*

*Megresszket a szívemnek minden hírja
Dicső nevedre, szent föltámadás!
S a hideg márványköre leborulva
Elfojja lelkem túlvilági láz.
Élek tehát örökre testben is, bár
Reám szakad a siri hant roge,
Ábrándjaimnak teljesülte még vár,
Fölebröd még szívem költészet!*

*Nagy Isten-ember, fölkeltél a sírból,
El nem fődött kőlapnak terhe sem.
Fölebrédél, és drága tested imhol
Oltáraitokon ismét megjelen.
Érezzük újra vértanú szivednek
Teljes hevét, gyógyító melegét,
Csodás igéd biztatón rebegnek
Eloszlataván a kétség éjjelét.*

*Óh, fölkelünk hát sírunk mely üreből
Gyógyult tagokkal, mindig boldogan;
Reményeinknek vára is fölépül,
Mit el nem értünk, akkor megfogán.
A kit szerettünk s elvesztük a földön,
Ismét karunkba zárjuk édesen,
És boldogoknak látjuk mindörökkön,
Kik koldusok valának idelelem.*

*Zengjen tehát a vig örömdal árja,
Röpüljön égbe tömjénfüst között,
A nagy világon által halál kiáltva,
Diadalunkat a halál fölött!
Boruljon a népek ezre földre,
Hozsanna szálljon minden ajkon át,
A gyöngye agg is áfjuként köszöntse
Az újulás magasztos hajnalát!*

Bán Aladár.

Egy nap Isten nélkül.

Irta: Tigranó.

Páris fölött a szeptemberi napok egyik legszebbje virradt fel. Ma azonban elkéselt a nap, mert egész Páris talpon van éjjel óta. A forradalom hullámaiban, forr lánykodik egész Páris; iszapja felülkerül és előnti a széles boulevardokat. Mint távoli menydörgés, hallatszik a nép moraja; a tereken, kavéházak előtt lázító beszédek növelik az izgatottságot, mely egyetlen, de légrázkódtató kiáltásba tör ki: El a conventbe! Felhangzik a Ca-ira dala és a föltrevert harangok rémületes zúgása között tör előre százezernyi tömeg a convent elé. A conventben a községek hatszáz fehér nyakkendőös követe ki-kiáltotta, hogy Isten nem létezik, s egyedüli vallás a nép akaratja, tisztelet tárgya az ész. Mire megvirrad és a nap áttör a félhomályon, hogy fényével előntse az utczákat, Páris Isten nélkül van. Az utczákon, tereken lévő fülkékben a szentek helyett Marat képe függesztetett ki. A hullámzó néptömegben végig csoportok törtek át vad ordítással, magasan lobogtatva az egyházi zászlókat, hogy a másik perczben rongyokká tépve sárba tiporják; képek, ereklyék, egyházi edények szétszórta darabjai hevertek az utczákon. De ez csak kezdete volt az Isten nélküli napnak. Megmozdult a külvárosok népe és ezernyi tömegekben tödült a boulevardokra a munkások sötét ingü hada, a gyárak fehér rabszolgái, a kofák és rongyszédők rongyos ruhája asszony-népe, szemérmetlen meztelenséggel, szétzállott hajjal, egetek verő ordítással dalolva a mars-illaiset. E forradalmi dal lángra, az a vad erő, mely minden accordjában megnyilatkozik, átömlik a tömegekbe, mely feket vesztve rövid órák alatt fenekestől felfordította Párist. Nines többé tekintély, nincs hatalom, mely gátat vessen az örjngő szenvedélytől elragadott népnek. Páris nem ismer önmagára — az iszap veri fényes tereit, részeg had pusztít templomaiban. De ime a néptömeg enged és bámulva nézi a soha nem látott körmenetet, mely előtte elvonul.

Az Istentagadás körmenete ez.

A convent megtagadva Istent, most arczul veri azt. Uj bálványának az észistennőnek rendez körmenetet, hogy felültesse a Notre-Dame oltárára. Egy kicsiny, alakatlan, halvány, pörse-nésekkel teljes emberke halad a menet élén. Jean Paul Marat az, Neufchâtelből. Utána hatalmas és izmos ember lép magasra emelt fovel, fekete szemöldökkel, szótlapult arcczal; egész külsejében hevert erőt árul el, mint egy Herkules, ki haragjára vár; neve Danton; jól megnézzétek őt, ő a rémuralom indítványozója. Mellette van egy másik, az ő kartársa, sovány, vékony, barna bőrű, dus fekete hajzattal, majom ábrázattal, melyet azonban bámulatosan megvilágít a lángész, mintha csak petroleum lámpa égne benne. Camille Desmoulius ez, szellemdus, kimeríthetlen komikai erejű férfiú. Ime amott, közvetlenül az észistennő rózsákkal hintett hordszéke előtt halad egy tömött haju, lángoló üstökös, mely meg fogja ingatni a trónokat.

Tömött szemödeiből, bárdal metszett vonásai-ból, kék foltokkal pettyezetett ripacos arczából a himlőt, szabadságot, bukást, de egyszersmind a lángészt olvashatod ki. Mirabeau az, a nép kedvence. Utána az észistennő hordszéke következik. Még soha nem gyalázták meg Istent úgy, mint a forradalom e férfiai. Vállakon emelt tribün virágfüzerei között, mintha Daphne zöld berkeiben a rózságon fekvő Diana istennőt látnád, ül festett arczával egy meztelen énekesnő — képviselője az észnek. A nemzeti convent gyűlés terméből, hol fátvölai leहुlottak, hozza e modern istennőt, a megtévedt és bukott ember ész. Diadalmenetben a látvány által örjngésig fokozott szenvedélyek rekedt kiáltásai között viszik a Notre-Dame egyházba. Itt felülte-tik az észistennő oltárára. Danton, Marat, Desmoulius térdet hajtanak előtte; csak egy sápadt, epés arcu emberke fordul el undorral — Robespierre ez, ki szellemének közepserőségét is megbecstelenítve látja a megtagadott Istent — egy meztelen énekesnő által.

Undorító e kép — forduljunk el tőle.

Párisnak e naptól kezdve nem volt Istene. A nemzeti convent megtagadva Istent, egy más mentő eszközbe helyezte bizalmát — s ez a rü-mület volt. Theoria, melynek magva Danton agyában kelt. Réműletet kelteni a népben, s harczterre küldeni az egész nemzetet. Ki vonakodott a csatatérre sietni, meghalt otthon a guillotine bárdja alatt. Rousseau tanítványai kérlelhetlen logikával megkeményíték szívüket az ész nevében és tengernyi vért ontanak. Kimondatott a rémuralom. Magában Párisban naponkint háromszáz fejnek kellett leहुllani. Minden nem, állapot, rang, erény, bűn egyaránt sújtatott. Egy süket nőről Dumas az elnök azt mondá, nem földre van szükségünk, de fejre: egy fiatal leánynak, ki menségére azt hozta fel, hogy 15 éves — azt felelé, megérdemled a halált, mert elesábitatod a hazafiakat. Ekként eszközöltetett a társadalom újjászületése Isten nélkül.

Danton kieszközölte, hogy a hivatalnokok, papok, nemesek, mesteremberek, mérsékeltek, szóval mindenki, kinek akadt ellensége, hogy általa bevádoltassék, bebörtönöztesse és Millard megbízott, hogy a mézárásokhoz szükséges előkészületeket megtgye. Egy község két láda szalonnát küldött a guillotine kenésére, s a convent köszönetet mondott érte.

Nézzük mit tett Páris egy nap alatt, midőn nem volt Istene.

September másodikára eső vasárnapoo Páris összes börtönei tömve voltak áldozatokkal. A befogatások tömegekben, városrészenként, vallásonként, családonként, vidékenként eszközöltettek, nyílt vagy csupán feltételezett véleményekért. Saint-Germain külvárosban egy éjszaka háromszáz család fogatott el; egy alkalommal 45 párisi tisztviselő, más órában harmincz volt parlamenti tag, majd huszonhét sedáni kereskedő küldetett nyaktitló alá. Nem is törődtek többé avval, hogy a kivégeztésre ürjgyl valamely bünt találjanak. elegendő volt erre a

rokonság, vagyonosság, rang, történelmi, parlamentaris, püspöki név; minden fenségesség halállal sújtott. Fougner közvadász annyira vitte dühöngéseit, hogy collegája Collot d'Herbois azt mondá neki: „Mit? hát te demoralizálni akard a vérpádot?”

A foglyok koczikon vitettek a törvényszék elé és seregenként ítéltek el, s végeztettek ki; gyakran tévedések történtek; egynévelőknek neve nincs a lajstromban: „Mit sem tesz” — mondá Fougner, s vérpádra küldé őt; sokszor már megöletett egyének szállítottak, vagy egyiket a másik helyett végezték ki. Fougner így szolt: „Jól megy, a fők hullanak, mint a jégcsó. A héten sietni fogunk, s legalább 450-ig kell felvinnünk.” — Mindig egyenlő szám! — ez nem támaszt rémületet, meg kell kérszerzeni — felelé Vadier. És naponként csakugyan felvitték annyira, hogy a guillotine alatt csatornát kellett ásni, melyen a vér lefolyhasson.

A börtönök kémeikkel árasztattak el, kik szándékosan bírták oly nyilatkozatra a foglyokat, melyért kivégeztettek, s ekként a rémület még bizalmatlansággal növelteték. A nyaktíló tömeges pusztításai helyet csináltak a börtönökben más százaknak.

Páris — az Isten nélküli Páris remeggett.

Nem volt elég, hogy a kivégeztéseket bántalmazások előzték meg, ezenfelül mulatságot is akartak szerezni a népnek. Az áldozatokat minden kigondolható csufolódások között kísérte ki a népsöpredék a vérpádra. Részeg csoportok várták a gyászkoosít, követték azt és közbeátkozták, gúnyolták, sárral dobálták és pökdösték az elítélteket. Mondjam-e, mily iszonyu részt vettek ebben a nők? Oh — ha a férfi Isten nélkül kegyetlenségre vetemedik — úgy a nő aljassá lesz. A mondott rémnapon a nők oly istentelenségekre vetemedtek, melyek a férfiak vadságát nagyban felülmúlták. Ők valának az elsők, kik a levágot emberföket elkapkodták a guillotine kosarából és körmenetben körülhordozták; ök gyalázták meg a kivégzett nők testén a női szemérmest, s anyai gyöngédséget; hiénák voltak, kik a férfit hullákat megcsontkíták és megették. Ez nem mese; ez történelmi tény. Rémületes volt a látvány, midőn Theorigne de Mericourt ezen emberhus evő nöcsöcsélek élén a várost bejárta. Páris megdöbent, elborzadt és undort érzett önmaga iránt; de a másik órában — megmondolva, hogy nincs felettük Isten — tapsolt e látványra.

A nevezett vasárnap délelőtti 11 órától szakadatlanul dolgozott a guillotine sötét estig. A vérpádot a csöcsélek nép asszonyai körülülték, várakoztak az áldozatokra, harisnyát kötöttek, tere-feréltek, — miközben Páris férfi és nő aristokratiájának fejei hullottak a kosárba. De sietek kijelenteni, hogy e bestiális nők a külvárosok mocsarából kerültek ki. Ha a vihar megkavarja a tó végét, az iszap kerül felszínre. Az Isten nélküli rémnap ez óráiban Páris boulevardjait a népsalak iszapja öntötte el. A nők, a nemes értelemben vett nők, kikért a férfi életét adja, kikért nagy, nemes tettekre kész — kik az emberiség bajos felét képezik, kik nélkül a földi élet kietlen volna — e nők ott állnak a guillotine kése előtt és közülök minden perczben egynek rózsárczú feje hullik a kosárba. Itt láthatjuk a női lelki nagyság meglepő jeleit. Tizennégy verduini leánya, kiknek legidősebbje tizennyolcz évet számlál — meghal azért, mert a poroszokkal lánczolt; mindnyájan fehérbe öltözve jelennek meg, s csak arra kérik a hóhért, hogy keblükről ne tépje le ruháikat. A hóhér sir, s a legkisebbnek ruhájá szegélyét csókolja meg és nyolcz percz alatt végez velük. A montmartrei apácák összes növendékeikkel együtt ott állnak a vérpádon. Franciaország legelőkelőbb nemes családjainak leánykái ezek. A vérpád megnépesítve általuk, mintha virágokkal volna behintve. Van közöttük hat éves, a legidősebb tizenhét. Mindnyájan zsolozsmákat énekelnek és körülfogják a kilenczvenéves főnököt, mintha védeni akarnák, és meghalnak egymásután, azt sem tudva, miért. Velük kiesett a tavasz sok nemzedék életéből. — E lehallott angyalföket síhoderek kapkodják fel és baromi

kéjjel simogatják arcaikat, míg tiszta testeiket készséggel segítik feldobálni huszonöt-harminczával az ott várakozó szekerekre. — Velük halt meg Du-Barry grófnő, kinek minden vetke abban állott, hogy a börtönben lévő királyi családöt segélyezte; továbbá Gramont asszony Choiseul herczeg nővére, ki Mária Antonianának inkeket küldött a börtönbe. E napon fejeztették le Baysser, Franciaország legszebb katonája, öt tábornok, kiket a győzelem babérokkal koszorúztak, s melyek oly gyorsan cziprusokká változtak. A legszebb, legérdekesebb, ifjuságtól virágzó nők buktak el folytonosan a vesztőpadon. Jó reményben levő nők még mindig elyengülten és halványan a természet ama nagy fáradalmának következtében, mely iránt a legvadabb népek is tisztelettel viseltetnek — ájultan, gunyolódó hóhérok karjain vitettek a vérpádra. Le Bon meggyalázott egy nőt, ki áldozatul dobta magát, hogy megmentse férjét; és azután a nő szemelátára végeztette ki férjét; ez eset egybíránt annyiszor ismétlődött, hogy közönségessé vált.

„A Szent-Antal téren már egy csatorna ásott, hogy lefolyása legyen a vérnek. Nem nagytámasból, hanem történelmi okmányok alapján mondom, bármily iszonyu legyen is, hogy az embervér naponta verrel meretett, s a végrehajtás alatt négy ember volt elfoglalva annak a csatornába való önzésével” — írja Prudhomme.

Oly szokásos volt a halál szemébe nézni, oly közönséges dolog volt már, hogy az nem támasztott több rémületet. A börtönökben özszezsufolt aristokrata urak és hölgyek fentartották az etiquette legszigorubb szabályait. Bemutakoztak, udvaroltak a hölgyeknek, baráti és szerelmi viszonyokat kötöttek; mulattak és egész tréfát űzve a halállal gyakoroltak magukat, miként kelljen az utolsó csapást méltóságosan fogadni. Egyszerre megnyitá a börtön ajtaja, s a szép és bátor Roland asszonynak kellett a vérpádra indulni. Semmi köny, meghatottság; hidegen nyujtá kezét csókra az uraknak, s szerzetartásos bókál bucsuzott el tőlük, kik talán egy fél óra mulva követendők valának őt. Lavoisier itt folytatta vegytani kutatásait, Jolivetnek itt fogazott meg agyában a híres jelzőlog-rendszer, mely később életbe is lépett; Andre Chenier költeményeket írt és szerelmi viszonyt kötött egy szép nővel, ki az ismeretség után hat órával lefejeztetett. Felonol abbé maga körül gyűjtöte az általa felnevelt savoyai árvákat s velük együtt halt meg. Némelyek apró nyaktílókat készítettek maguknak, s mulatságot egereket végeztek ki azokkal. Annyira megszokottá vált a halál hogy gunyt üttek belőle. Nem kérdeztek egymástól, hogy miért kerültek börtönbe? Hisz jól tudták, hogy egy rettenetes szisztemának, a rémuralomnak áldozatai mindannyian. Nem kellett ahhoz bűn, hogy lefejeztessék valaki. Tudós, költő, pap vagy katoná, gazdag töképenes vagy aristokrata, nők és gyermekek egyenlőképen hurcoltattak a nyaktíló alá. Csak emberfej kellett — sok, sok emberfej, hogy rémület fogja el a lelkeket. A ki nem akart meghalni a nyaktíló alatt, az ment a hadsereghez. Ez volt az egyedüli menhely; itt legalább a csatában hallhattak meg.

Páris vérbe fojtotta önmagát. Kétszázézeren veszték el a nyaktíló alatt itt és a vidékeken. Folyt a vér mindenütt az ész istennőjének tiszteletere, bizonyággal annak, hogy hova jut az ember Isten nélkül. És ez örület két hónapig tartott. Végre is az ember megutálta önmagát e vérfürdőben s a jobbak, híkek szívéből nem halt ki az Isten iránt való tisztelet, lerugták a Notre-Dameoltárától az ész istennőjének kikentképi megtestesítőjét. Helyesen mondotta Robespierre: „Ha Isten nem volna, az embernek ki kellene találni.” A rémuralom napjai megtanították az emberiséget arra, hogy hova jut Isten nélkül.

Tometörözsák.

Írta: Mányiné Pripi Olga.

Annyit tudtam róluk, hogy az édes mamájuk köhögött és meghalt. Nagyon fiatal volt még, alig huszonhét éves és maradtak utána hárman: egy kis leány, a legidősebbik, s két pufókképű rakoncátlan fucska, a kik olyan kövérek voltak, hogy majd elgurultak.

A kis leány nem győzött rájuk kiabálni: — Marczika! ne vedd el a Pistáét!...

Vagy:

— Szállj le onnan mindjárt, mert lebuktok! Tüstént szállj le!

Fogadták is szót, nem is a gazemberek, a leány meg csak lehajolt a munkájára s dolgozott tovább. Szép, érdekes barna fejét félig eltakarták a lombok, csak rózsaszín ruhájá virított s kis formás lába látszott ki a még kurta szoknya alól, melyen kivágott, apró csatos-czipőbe bujtatva.

Észrevette, hogy nézem s elpirult. Az apja valamiféle alkalmazott lehetett, mert közvetlen ott laktak a pálya mellett, a magas vasuti töltés oldalában.

Kicsi gyermekkorom óta szeretem azokat a helyes kis kártyaházakat, a miket a tisztelt MÁV. emel a maga embereinek. Olyan édesek, olyan aprók, csak fölfelé nyulnak, mint valami mesebeli vár. Az elmaradhatatlan vadszőlő nyájasan köszöntget bennünket a legutolsó örháznál s a szinte lehetetlen kicsi virágággyak tarkán, mosolyogva futnak el mellettünk.

Üde fűszag csapott meg, a gátoldalt kaszálta egy kézubbonyos füstös ember. Gyönyörű szép rendeket vágott, a két gyerek most már azt nézte és azért nem rosszkalkodtak. A kis leány eltűnt észrevétlen, eltűnt. Mint valami mesebeli királykisasszony a maga csupa vadszőlő palotájában. Egy pillanatra láttam még azután az ablakon kihajolva, de visszahuzta a fejét rögtön, mint valami félénk csiga-bíga a szárvacskaít. En tovább sétáltam s leültem a nagy vasuti hid mellé egy kiszögellő gránitdarabra.

Az élet nyüzsgött körülöttem mindenütt. A levegőben muszinczák zümögtek, csoportonként fогova, a hid magas pántjain verbe kergették egymást, itt ott a telegráfdrót porcelán-csészéjére karcsu fecske szállt halkán, diszkrétül, elegáns mozdulattal, míg oldalt, a gát tulsó oldalán szerelmes fűrjek pöntyögtek a buzában s a piros pipacs kérkedve nyujtogatta előre fejét. Távolabb, nagy kopár tisztáson, szabályosan vágott kubikgödörök mentén fehér foltokban legelt a libageneráció, szorosan különválva egymástól. Lesült képű bogjas pásztoraik napernyő-esernyőjük alól torkuk szakadtából dalolták: száz a ludam, tizenhárom a gunárom!... Mégtávolabb, a vizekről halk evezőcsattogás hallatszott. Korhadt kekeny hajón parasztember ült durva vászon ingben, mord ábrázattal. Karjain megfeszültek az erek. Immár harmadszorra tért meg egyik parttól a másikig. Vitte meg hozta keresztül a mezei munkásokat, a kik nem akartak tulnan a hidra kerülni.

Önkénytelen Cháron jutott eszembe, a mogorva hajós, a ki a lelkeket szállította a tulvágra és aztán elmosolyogtam magamat: hogy jutott eszembe épen itt? A hol a legutolsó kiccsi bogár is repdesve hirdeti: élek, élek!...

Léptek zaja hallatszott a fűben s az én kislányom rózsaszín ruhájá villant meg. Arca félonkséget árukt el s szeméit lesütötte. Oh de — és a szemem könyes lett csaknem — hóna alá

egy párnázott kis mankót szorított ügyesen s a lába, az a formás kis láb térdben vissza volt hajolva. Apró cipellője csokrával játszott a szél.

Hazamentem, de éjszakám el volt rontva. Folyton az én rózsaszínruhás kislánnyal bíbelődtem álmaimban, a vadszöllő-királykisasszony, a kit megbabonáztott valami rossz lélek. Hogy jön el érte most már a szépséges királyfiu?

Másnap nem volt kedvem sétálni menni. No és csak nyílik a kapu. Ki volt más, mint a kislány. Kezet csókolte, megállt a mankóján szomorúan, míg kőtenye zsebéből egy kis selyempaprosba takart valamit vett ki:

— El tetszett hagyni a karkötőjét...

No lám és én észre sem vettem!

— A fűben találták a gyerekek, mondta és akkor mosolygott egy kicsit.

— Csak hárman vannak? kérdeztem.

A fejével intett, azután mintha elborult volna a szeme pillanatra:

— Most még hárman, de megfogunk halni, mire nagyok leszünk, meghalunk mindhárman...

— Ugyan hogy lehet olyat mondani!

— De igen, én tudom...

Aztán mint egy kis öreg ugy magyarázta: — Kérem, a családunkban van, egyikünk sem lesz harmincz éves, a fiuk sem. Ugy-e pedig milyen kövérek? A mama is olyan kövér volt kicsi korában s aztán, Istenem, milyen vékony lett! Az orra olyan vékony volt, mint a tű...

Elgondolkozott.

— Szegény mama! de nem szenvedett sokat. A mi betgségünkben az a jó, hogy sohase vagyunk igazán betegek, csak fáradtak és aludni szeretnénk mindig. A mama is úgy aludt. Már akkor ősz volt, tudom, csunya, hideg idő. Két paplant is tettünk reá, meg egy dunnát és mégis fázott. Csak akkor volt melege, ha aludt, mindig aludt.

A szeme megint elborult, a mint folytatta:

— Egy esztendeje mult Mindszentkor, ép az ünnepen temettük. Megfogadtam, hogy sohase vetem le a fekete ruhámat, de a papa nem engedte. Jó ember a papa, de meg fog halni ő is...

— Aranyosom, hisz meghalunk mindnyájan!

A fejét rázta:

— Meg, de nem úgy!

— Ki mondta ezeket magának?

— Senki. Én tudom. Tudom, hogy a lábam is azért fáj és azt is tudom, hogyha a lábam meggyógyul, akkor halok meg. A gyerekeknek is mindig van gümő a nyakukon, az is attól van. Hallottam a doktortól...

— Lelkem, az ilyen kislányoknak nem jó ám ha nagyon okosak. Mindenbe beleképzelik magukat...

Oh nem, én már tizenöt éves leszek! A ruhámat kinöttem, azért olyan kurta.

És szegénylős mozdulattal huzogatta lejjebb. Aztán köszönt illedelmesen és elment. Halkan behuzta maga után az kapuját, csak a mankója kopogott a kövön.

Odakint tánczolnak a muslinczák, kergetőztek a verebek, a fecske a maga száraz galyán jökdéves csicseregésbe kezdett. Nekem ugy fáj mindez. Szerettem volna odakiáltani nekik:

— Oh sirjatok, sirjatok! Meghal a vadszöllő-királykisasszony...

***

... Meghal, de nem halt meg, míg nagyon, nagyon boldog nem volt. Az Isten gondoskodik az utolsó bogárról, hogy feledkezett volna el róla! A szegény tiszta, fehér kis rózsaszálról, a

mely sietett nyilni, nyilni, hisz oly szép, oly rövid az élet és oly hosszú az álmodás.

Szerelmes lettél, vadszöllő-királykisasszony egy jó fiuba, a ki igazán megérdemelte. Akkor tizenhét esztendő voltál és valahogy elfelejtetted azokat a szomorú dolgokat, a miket három esztendővel azelőtt oly keserű igazsággal dobtál eléd. A rózsaszín ruhádat is szívesen viseled, jól állott a puba barna hajadhoz és te szép akartál lenni, szép ő miatta, neki... A lábad is meggyógyult, óh hogy hála legyen a Szűz Máriának, a kinek tiszteletére azóta minden szombaton égettel gyertyát. Karsu, szép viaszgyertyákat és illatos fehér virágot raktál a Madonna lábaihoz.

A völegényed poéta volt, a ki ugy szeretett meg, mint én, vadszöllő-királykisasszony. Onnan az ablakból, mikor ugy visszahuzogtad a fejedet ijedten, mint mondom, valami kis félénk csiga-biga.

Azóta már bátrabb is lettél és titkon mikor a többiek alusznak, olvasgatod a szerelmes verseket, a melyek mind a te szép hajadról, a te szép szemedről, az arcod két piros rózsájáról szólnak szinte hiu lettél és elbujtál megnézni magad a tükörben: valóban én volnék? És megcsókolta a sima tükörlepet, mintha őt csókolta volna. Már akkor álmodtál, de őh hányszor felijesztettek a gyerekek, mert ők mindig kínoztak, mindig, soha egy percze nem hagytak magadra. Mindig éhesek voltak.

— Ida, adjál vajaskenyeret!... Ida tejet iszom... És te futottál, mindig futottál, szinte elakadt a lélekzedet:

— Mindjárt, kicsikém mindjárt! S titkon lested: hány óra már? Őt... Akkor kigyultak arcodon a piros rózsák.

Feltűnt a gáton a pótád karsu alakja a szürke ruhájában, mert bizony vékonyka volt ő is; nagyon összeillettetek. Elöl a két gyerek, ti ketten utánuk, ugy mentetek sétálni andalogva. A nap sütött, a muslinczák táncoltak; tul, messze a temető szélén, a sirok tövében, piros rózsákat hajtogatott az esti szellő. És mintha integettek volna feléd: Légy üdvözölve testvérünk!... Siess, nyilj, hisz oly szép, oly rövid az élet és ah, oly hosszú az álmodás...

***

Talán azt fogják erre a történetre mondani: merő banalitás! Igazi asszonyi szentimentalizmus! Ne ítéljenek el kérem. Igaz volt szóról szóra és ne is sirassák meg a vadszöllő-királykisasszonyt. Ő boldog, álmodik az első tiszta csókról, a mit a völegénye lehelt megsápadt, hideg szájszéleire. Olykor szebb az álmodás, mint az élet.

A piros tojás.

— Egy gimnazista naplójából. —

Márczius 24. Ma láttam először. Épen friss márcziusi havat kapart össze az udvaron az apró, fehér kaosóival. Odaszóltam neki:

— Minek szedi kisasszony azt a havat, szép akar lenni? Elég szép maga, ha nem mosakodik is márcziusi hóval.

Biborajkaira egy kecses mosoly szökent. Ez volt az első bók, a melyet életbenem hölgynek mondtam s mikor azt oly bájos mosollyal fogadta, valami ittből el kezdett bennem bizsergni és én éreztem, hogy el vagyunk egymásnak jegyezve a szerelem jegyében. Ő Amália! ha te tudnád azt, a mit én nem merek elmondani, ha tudnád, hogy mily boldoggá tettél mosolygásoddal! Szívemben egy új világ nyílt meg, mindenütt a te

képedet látom, ha a fákon levelek volnának, valamennyi a te nevedett suttogná. A fülemilk, ha megjötték volna és énekelnének, valamennyi azt dalolná: A—máli—a. Ó mily angyali név! Van-e szebb ennél a csillagos égen?... Itt ülök a fizika előtt. Tanulnom kellene, mert a tanár ur azt mondotta, hogy ha még egyszer nem tudok neki felelni, elbuktat, hogy a filem se látszik ki. De hát kedves tanár ur, mondja meg maga őszintén, igaz lelkére, nem volt maga életében sohase szerelmes? Nem tudja maga, hogy mi az a szerelem? Ha maga nem tudja, tudom én (többet tudok nála). És ha tanult valaha logikát, igen jól tudhatná, hogy a szerelmes ember nem tud tanulni. Igen itt ülök mellette már másfél óra óta, rézem ezeket a betűket és ámbár ugy tanultam, hogy az a b-c-ben harminczkét betű van én még sem látok belőle többet ennyinél: A-t, m-t, á-t, l-t, i-t, á-t. Nézem ezeket a fizikai ábrákat s ezek a lombikok, ezek a furcsa formájú gépek elkezdnek előttem mozogni, egyszerre csak azt veszem észre, hogy egy szőkefürtű, ábrándos szemű tündérelt rajzolták teli az egész fizikát. Hogy mi lesz ennek a vége, nem tudom elképzelni. Ha megbukom, Pali bátyám ugy eldögönyöz, hogy holtt megemlegetem. De hát éretted Amália szívesen ösztöretet a hatamon a bátyám botját.

Márczius 26. Az andung nem csal soha. Éreztem, hogy felelek, ki is hívtak és fogtam akkora bundát, hogy a lába kilátszott a noteszből. Szerbusz világ! Most már biztos, hogy elhasalok. De hát tehetek én róla? Oka vagyok én annak, hogy egy tündérvilág nyílt meg előttem s a szerelem istennője szíven nyílt, ugy hogy se éjelem, se nappalom. Ő Amália, mit tétél velem! Az öreg azt kérdezte tőlem, hogy beszéljek a nehézkedési törvényről. Nehézkedési törvény! Annyit tudok már, hogy minden a közép felé tart. A szívem itt van a testem közepén s az érzelmek mind ide futnak össze, itt dobognak s azt dobogják, hogy: Amália. Kérdezett az egyensúlyról, azt hitte szegény feje, hogy abból talán többet tudok. Beszélhetsz nekem öreg egyensúlyról akár holtt. Hiszen tudhatnád, hogy nálam az egyensúly már régesrég fölbillent. Azaz, hogy nem régesrég, csak azóta, a mióta Amáliát ismerem s a mióta lókot mondtam neki.

Ma ismét láttam őt. Vitte a kis Reginát, meg az Adolffkát sétálni. Ő Amália, miért nem vagy te az én nevelőnőm. Miért nem tanítasz te engem a fizikára, meg a történelmre, meg a többi tantárgyakra. Leülnek a lábaidhoz és piczi piros ajkaidról lesném a szókat. Biztosítalak, sokkal jobb tanítványod lennék, mint a Grünfeldk Reginája és Adolffkája. Tudom, hogy mindenből mindig csupa egyesem lenne! Nem kellene félnem, hogy a bátyám összetöri a hátamon a botját, mert hogy megbukom és hogy elver az öreg, az már olyan szent, mint a hogy a barátok templomának egy tornya van. Csak meg volnék már verve!

Április 1. Mottó:

Szegény anyám, ha tudta volna,

Dehogy szült volna engemet.

Ezekkel a szavakkal kezdem soraimat.

Az andung nem esalt. Elhasaltam kettőből. Fizikából, meg számtanból. Nem akartam hazamenni. De hát mit csináljak? Ehes voltam mint egy oroszlan. A bátyám otthon volt, már várt rám. Hogy aztán mi következett, arról jobb volna nem is szólni. Nem! nem szólok róla! Ti kedves lapok ismeritek az érzelmeket, a melyeket a szívemben hordok, ne tudjátok meg a mit a hátamnak kellett érezni. Ő Amália, ha látnád szerelmed zálogát, ha tudnád mit kellett értened szenvednem. Tudom megsiratnál, Tudom, hogy azt mondanád: így még nem szeretett senki e föld kerekén. Alig tudok ülni. Feküdni meg egyáltalán nem vagyok képes, annyira fáj. Ő hát hiába, mégis igazuk van a költőknek, hogy nines rózsza tövis nélkül, hogy a szerelem rózsákon jár és tövisen alszik. Sohase képzeltem, hogy ennyit kelljen a szívemért szenvedni. Nyugtalanul töltöm az éjszakát és azon jár az eszem, a mit Tóth Kálmán, a szerelem költője mondott:

Ó csak tudnék aludni már.

Ó mennyire igaza van. A szívemben Amália, a hátamon két foltok. Sohase hittem volna, hogy annyi költőiség szorult belém.

Minek is van a szív
S a szívben szerelem.

Ezt sóhajtom folytonosan.

De hát: lesz még ünnep a világon, mint Vörösmarty Mihály mondja.

Nem! nem maradok tovább Európában. Elavult eszmék, penészes, régi elvek fészkeltek magukat be az emberek koponyájába. Mit értik ezek, hogy az ember nemcsak fizikából, meg számtanból él, hanem szive is van, a szívnek pedig jogai és kötelességei vannak.

Szabadságot kíván
Szabadságért ver szívem.

Elmegyek Afrikába. Ott egy hü szív mindig talál meghallgattatást. Főljánlom karomat és szívemet Angolországban. Ugyis bajban vannak megint. A bürok kegyetlenül püfölik őket. (Azt tudom, hogy nem kaptak ki úgy, mint én a bátyámtól.) Igen! elmegyek. Hires, nevezetes ember lesz belőlem. Megálj bátyám! fogsz te még nekem könyörögni is, ha haza jövök megakadva kincsekkel. Megálj te vén fizika tanár, meg számtan tanár! összeteszték meg kezeiket, hogy bocssámm meg, hogy megbuktattatok. De nem lesz irgalom szívemben.

A tervem kész. Elmegyek holnap gyalog (pénzem nincs egy fitying se) Fiumébe. Ott fölfogadnak valami hajóra hajóslegénynek. Elmegyek Afrikáig, ott kitesznek a partra, főljánlom szolgálataimat az angol fővezérnek, megmondom, hogy „életemet és véretem.” Győzünk! Sok gyereket földhöz vágtam én már, az erős kar és erős szív szükséges ott is. Kiténtetem magamat. Jutalmul kapok egy csomó aranyat — van ott aranybánya elég. Aztán visszajövök Európába, veszek valahol egy csinos kis birtokot s odaviszem a szívem bálványát, az én drága Amáliámat. Ó Amália! csak addig légy türellemmel. Vesződj a Grünfeldék Reginájával és Adolfkájával, nem lesz soká árva és boldogtalan. Egy oly szív, mint az enyém, mindenért kárpótolni fog. Boldogok leszünk, a milyen ember nem volt még soha ezen a föld kerekészen.

Ó mily gyönyörűség lesz az. Már előre galoppban jár a szívem.

Künn járunk majd az árnyas fák hűsében. A fülemilék nekünk dalolnak majd, a virágok nekünk nyílnak, nekünk illatoznak majd, a nap csak nekünk mosolyog, a patak csak nekünk locsog és mi andalgunk kéz-kézbe, kart-karba fűzve, hallgatjuk, hogy mint dobbannak össze a sziveink és azt suttogjuk:

A jó Isten de nagyon szeret,
Hogy én nekem adott tégedet.

Én majd leülök a lábaidhoz és mindig azt mondok, hogy szeretlek, addig a míg szívem dobog, a míg ereimben az utolsó csepp vér mozog, a tied, egyedül a tied leszek. És te mosolyogsz rám földöntúli mosolygással. Tanítani, becézni fogsz engemet és biztosítottak szebb és jobb tanítványok lesznek a Grünfeldék Reginájánál és Adolfkájánál.

Éljen a szabadság! Abczug vén Európa, keserveim és bánatim tanyája.

Csak a hátam ne fájna annyira, csak egy kissé ülhetnék kényelmesebben. Megálj öreg, lesz még a ki ezt megbánja! Csak jőjtek haza.

Fogtok siratni. Keseregni fogtok, nem tudván, hogy hova lettem. Azt gondoljátok, hogy golyót röpítettem a szívembe. Csak higyjétek, hadd tudjátok meg, hogy mi voltam én tinéktek. Marczangoljon benneteket a lelkiismeret kigyója, téged bátyám, meg te vén fizika és számtan professzor!

Adjó Európa! Éljen a szabadság!

Április 3. Mottó:

„Édes anyám mért szültél a világra“, vagy ha születtem is, a bába miért nem fojtott bele az első fűrésztől vízbe. Ó édes jó Istenem!

„Jó volna ott lenni pihenni

„Oda lenni nem fájna semmi.“

Nem fájna itt a keblemben ez a husdarab, a melyet úgy hívnak, hogy „szív“.

Szeretnék löporrá, dinamittá válni és szétrobbanni, de úgy, hogy ezt az egész gonosz világot is fölrobbantam.

Az ármány legyőzte a szerelmet.

Az én gaz, ármányos nővérem, a ki annyi keserűséget szerzett már szegény életemnek, elfogta a leveletem, melyet szívem bálványához, az én édes Amáliához írtam. Elfogta és a feketelelkű odaadta a bátyámnak. Hogy aztán mi következett, ő azt a lapot szeretném örökre kiszakítani életem történetéből. Az a pofon, a mit a bátyámtól kaptam, véres betűkkel lesz fölírva a szívem falára. Még most is itt az öt ujjá jobbfelül, mert a bátyám balogsüti. Ó, hogy a föld nem sülyedt el lábai alatt, mikor gonosz kezeit rám emelte.

Hát győztetek! Megakadályoztatok nagy-szerű terveim kivételében. De édes a boszú s ebből a boszúból még egész tenger van a szívemben. Ti isszatok ezt ki. Megálj te feketelelkű kigyó, a ki összemartad a szívemet, nem lesz ez neked elfelejtve. Nézz meg te ki az ablakon, kacsingatsz te még erre is, arra is és nekem nem lesz irgalom a szívemben. Eddig mindig azt gondoltam, ha láttam az ábrándos pislogatásaidat, hogy hadd nyíljon neked is tavasz, de majd nyílik neked más. Mondom, édes a boszú és ennek a levét te iszod meg.

Ha elvernek, ha egyszerűen nem adnak ebédet, se vacsorát, jól van, nem törődöm vele, de kinevettek. Hangosan olvastatták a leveletem, a melyet Amáliához írtam, a melyet forró bucsukönyveim öntöztek, a melyet senkinek nem lett volna szabad látni, csak neki, csak egyedül neki. Ezek meg kacagtak rajta, mint egy örült pingvin. Ó bárcsak kész lenne már az örült háza, valamennyiteket beprotégálnalak.

Április 5. Ténkre vagyok téve. A szívem összezuzott, mint egy hitvány tintatartó. Ma láttam Amáliát, a mint a Grünfeldék segédjével enyelgett. Ah! hát te is csak oly hitvány téztábol vagy gyurva, mint a többi földi lény ezen a sártéken? Hütlén, csapodár, kigyó vagy te is? Hát ilyen a női hűség? Nyomorult világ! Ha tudtam volna, hogy erre születtem, inkább nem is születtem volna. Megérdemli ez a világ, hogy egy ily nemes jellem, egy ilyen aczéllakarakter vesződjék a hitványságaival? Azt hiszed Amália, hogy az szeret téged? Tudom én, látom a kampós, görbe orráról, hogy csupán a pénzért után eseng.

De egyszerű a dolog, elküldöm hozzá a segédeimet. Vivjünk meg egy szál kardra, vagy ökölre, vagy körömrre, vagy akármire. Hadd lássuk ki érdemli meg Amália kezét. Megálj Náci, te csámpás! Összeapritlak gulyásnak!

Ó Istenem! annyit olvastam már a regényekben a szerelem gyötrelmeiről. Sohase hittem, azt gondoltam, hogy csak holdkóros, gyöngeszű poéták álmodozhatnak ilyesmire! s most látom, hogy magam is ilyen vagyok. Olyan a keblem, mint a Vezuv krátere. Ég, forrong, buzog, pöfög. Nem tudok aludni, vagy ha egy-egy pillanatra a rózsaujjú álom lenyomja szempilláimat, sárkányokkal, ördögökkel birkózom, de mindnek olyan Náci orra van. Beletiprom valamennyit a sárba és meglőjtöm őket, de rendszeren megjelenik a bátyám a pipaszárral és én ijedten fölbredek. Meddig fogsz még üldözni te rém a szívemért?!

Gondoltam valamit. Azt tanultuk a hittanból, hogy: ne ítélj, hogy ne ítéltesd. Nem ítélem meg el Amáliát. Hátha csak azért állott szóba azzal a nyomoronc Nácival, mert utját állta és nem kerülhette ki? Nem! nem ítélek el Amáliát, te bálványképem. De próbára teszek.

Április 10. Győztünk. „Veni, vidi, vici.“ Ezt szeretném belekiabálni ebbe a vén pudvás világba. Amália az enyém, örökre, elszakíthatatlanul. Ó, te ártatlan angyal! Csak most látom nyomorult voltomat. Most látom, hogy örült szenvedélyem szinte megrabolt az eszemtől, féltékenyvé tett. Gyanakodtam rád te legszebb földi angyal! Mert beszéltél a Nácival, azt gondoltam, hogy sárbatiportad a képemet. Pedig most látom tisztán, hogy mily romlatlanul él lelkedben a te hü bálványozódnak képe.

Hogyan is volt? Ó hadd álmodom még egyszer vissza azokat a mindörökre boldog percekét! Vettem 23 krajczárét egy üveg finom illatszert és olyan laplácskát, a milyent husvéri öntözőskor szoktak használni. Odamentem hozzájuk. Épen az Adolfka orrát törölte meg, de oly kecsesen, a milyenre csak ő, egyedül ő képes. Odalopóztam melléje és végigfröcsöcsenttem, hogy az aranybaja csak úgy csillogott tőle. Milyen bájosan tudott sikoltozni melléje. Szerettem volna a lábaihoz borulni és azt mondani: szeretlek, szeretlek! Sokat szenvedtem már érted, ó engedd megcsókolnom az ujjad hegyét. De hát könnyebb ezt elgondolni, mint elmondani. Ó nagy a szerelem hatalma! Bilincsbe veri nemcsak a szívünket, de a nyelvünket is. Aztán meg az Adolfka is ott tátotta a száját, hát csak nem beszélhetek profán fülek előtt. De ő fejtálatla magát. Beszaladt és egy piros tojás hozott és kecsesen a markomba nyomta. Tehát van már szerelmednek záloga Amália. Kaptam már érted is sokat, most már téled is. Nem kell nekem több semmi. Elég ez a zálog s ez a zálog engem örökre boldoggá tesz. Itt fogom a szívemet melenedni. Örízni fogom még a futó szellőtől is. Egy tojás téled! Ó én boldog halandó! Van-e boldogabb földi lény nálam? Megbocssájtok mindenkinek, még neked is ó bátyám. Ha szenvedtem is, de jutalmam is van. Hiába, a drága kincset nem ingyen adják.

Április 15. Nyomorult vagyok, semmi vagyok, hitvány féreg vagyok. Örök árnyék borult a karakteremre. Nem érdemlem meg a vízszentszerelmet, hiszen egy pillanatnyi megpróbáltatás tönkretette bennem a leggyengébb érzelmeket. Ha vérem mosná is, le nem tudná mosni rólam ezt a gyalázatot.

Leírom. Röviden, mint a hogy a tragédiákat szokták leírni. Bezártak megint, mert nem tudtam a fizikából egy árva kukkot sem. De hát tudhatná az öreg, hogy én meghaltam már a fizikának, számtannak, mindennek, csak a történelemnek nem. Azt hiszem, annak van még egy-két lapja a számomra. De a rideg számítás nem természetem a mióta Amáliát ismerem. Mondom, bezártak. Egytől-ötig. Először hidegen fogadtam, mint egy angol, de három óra tájban kínokat éreztem, ezután már nemcsak a szívemben és hátamon, hanem a gyomromban is. Rá-gödött bennem és mardosott kegyetlenül. Mit csináljak? Kulcsal voltam bezárva. Irgalmas szív nem akadt, a ki legalább egy bucsit adott volna az éhező honfiúnak. Ó Amália! azt hiszem, ha ott előttem állasz és rám tekintesz, lecsillapult volna az éhség haragos oroszlánya. De így távol téled, csak a te ajándékdobra, szerelmünk drága zálogára gondoltam. A hittanárunk mondta, hogy az ördög ott ólálkodik folyton körülöttünk, engem is addig csábított, míg fölöttem és falánk étvágygyal megettem. Ó én nyomorult! Szerettem volna elsüllyedni, mikor ezt a becstelenséget azou a tojásom elköttem. De hiába volt már. Most érzem, hogy nem vagyok immár az, a ki voltam, legalább is nem vagyok méltó rád, Amália. Eljátszottam már minden becslést, a melyet irántam éreztél. Nyomorult, hitvány fráter, féreg, semmi vagyok. Aus ist. Szerbusz szerelem!

Április 16. Láttam Amáliát, szívemnek régi ideálját, épen akkor, mikor a Náci csókot intett neki és ő nem kaparta ki a szemét. Hiába: igazuk van a költőknek: Az asszony ingatag. Tehát méltatlan voltál a szerelmemre. És én megbuktam, kikaptam, bezárattam érted magamat. Csak arra az egyre vagyok büszke, én csalatlán meg először, megettem a tojásodat.

Talán jobb is, hogy így történt. A bátyám elmegy a tanárokhöz s azt mondta, ha rosszat hall megint, két pipaszárt tör össze rajtam.

Romoky Ferenz.

